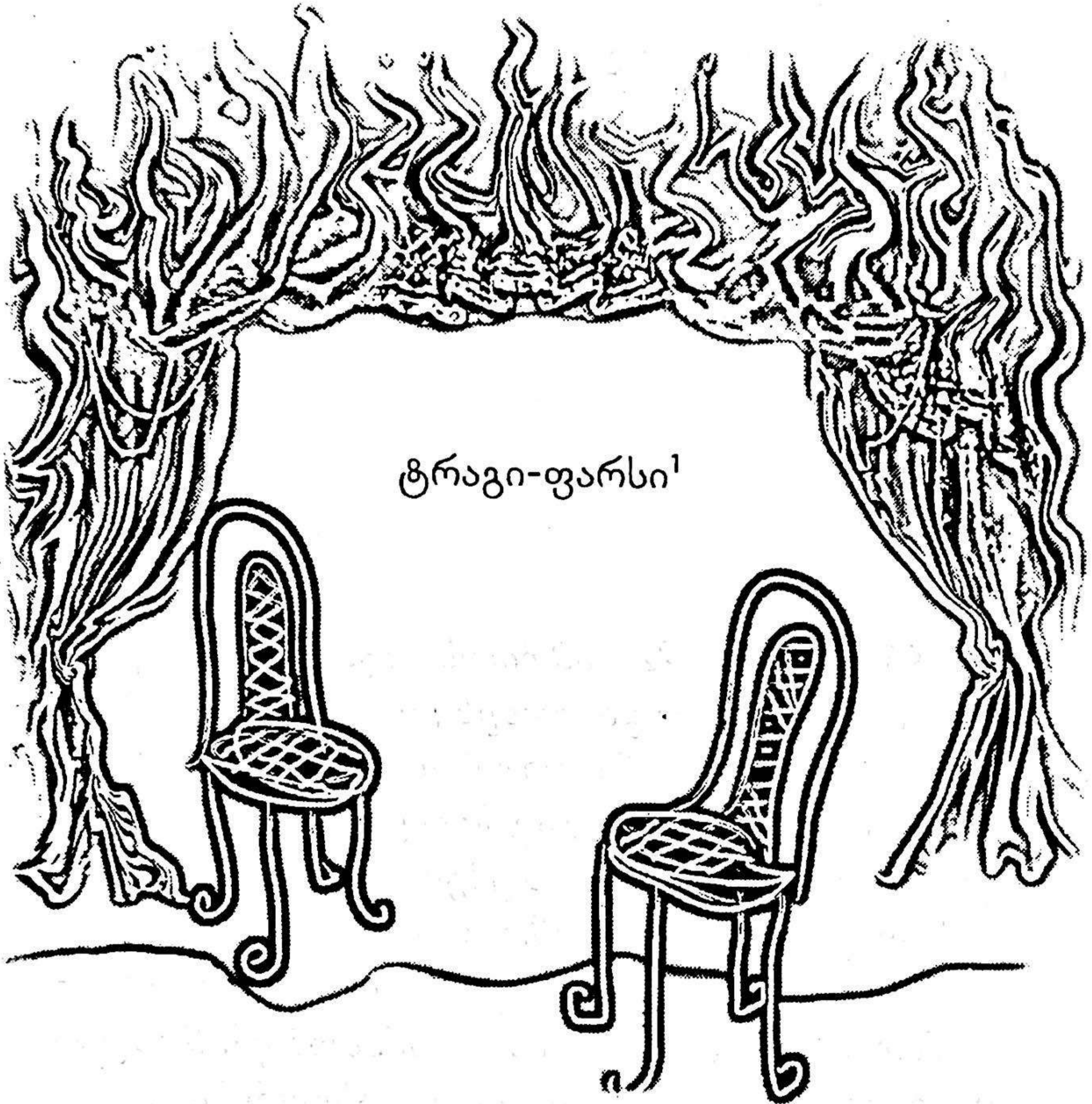

სეცემენი

ტრაგი-ფარსი

მოქმედი პირები

მოხუცი კაცი², 95 წლის
მოხუცი ქალი, 94 წლის
ორატორი, 45-დან 50 წლამდე
და ბევრი სხვა პერსონაჟი³.

პოლ შევალიე
ცილა შელტონი
სილვენ დომი

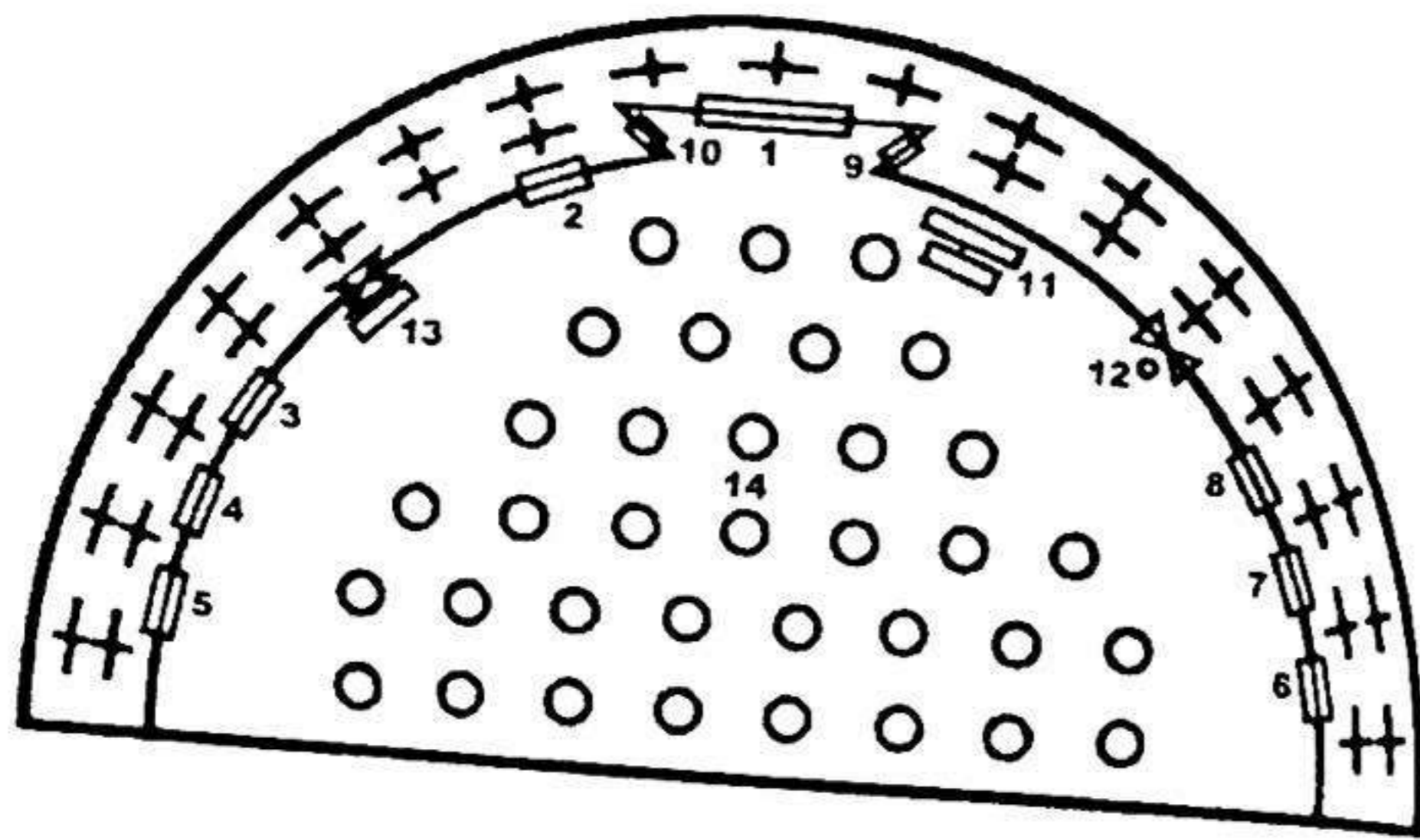
1952 წლის 22 აპრილს ლანკრის თეატრის სცენაზე შედგა იონესკოს ტრაგი-ფარსის „სკამების“ პრემიერა. რეჟისორი გახლდათ სილვენ დომი, მხატვარი – ჟაკ ნოელი. პიესა ხელახლა დაიდგა ჯერ 1956 წლის თებერვალში შანზელიზეს სტუდიაში, ხოლო შემდეგ 1961 წლის მარტში. ამჯერად, რეჟისორი იყო ჟაკ მოკლეური, რომელიც მოხუცი კაცის როლსაც თამაშობდა, მოხუცი ქალის როლს ცილა შელტონი ასახიერებდა.

დეკორაცია

დეკორაციის მოძრავი კედლები⁴ სცენის სიღრმეში შეჭრილ ნახევარწრეს ქმნის. სცენაზე წარმოგვიდგება სრულიად გაშიშვლებული ოთახი. ავანსცენის მარჯვენა მხარეს მდებარეობს სამი კარი, ერთი ფანჯარა, რომლის წინაც ტაბურეტი დგას და კიდევ ერთი კარი. სიღრმეში, სცენის შუაში დიდი ცენტრალური ორფრთიანი კარებია მოთავსებული, რომლის მარჯვნივ და მარცხნივ, ერთმანეთის საპირისპიროდ კიდევ ორი კარია განლაგებული. აქედან ერთ-ერთი მაინც მაყურებელთათვის უხილავი უნდა იყოს. სცენის მარცხენა მხარე ზუსტად ისევეა მოწყობილი, როგორც მარჯვენა: სამი კარი, ერთი ფანჯარა წინ ტაბურეტით, შავი დაფა და პატარა ფიცარნაგი. დეკორაციის უკეთ აღსაქმელად იხილეთ თანდართული გეგმა.

სცენის წინა ნაწილში ერთმანეთის გვერდით დგას ორი სკამი.

ჭერზე დაკიდებულია გაზის ლამპა.

1. სილრმეში ორფრთიანი ცენტრალური კარი.
 - 2, 3, 4, 5. მარჯვენა გვერდითი კარები.
 - 6, 7, 8. მარცხენა გვერდითი კარები.
 - 9, 10. სილრმეში დამალული კარები.
 11. ფიცარნაგი და შავი დაფა.
 - 12, 13. მარცხენა, მარჯვენა ფანჯრები (ტაბურეტი).
 14. ცარიელი სკამები.
- +++ დერეფანი (კულისებში).

ფარდა იხსნება. ნახევრად ბნელა. მოხუცი კაცი ტაბურეტზეა მოკალათებული და მარცხენა ფანჯარაში იყურება. მოხუცი ქალი ანთებს გაზის ლამპას, რომელიც მწვანე შუქს გამოსცემს. ქალი კაცს სახელოზე ექაჩება.

მოხუცი ქალი: კმარა, საყვარელო, დახურე ფანჯარა, წყალს შმორის სუნი ასდის და კოლოებით გაივსო ოთახი⁵.

მოხუცი კაცი: თავი დამანებე!

მოხუცი ქალი: კარგი რა, საყვარელო, მოდი, დაჯექი. ნულარ იხრები, ასე შეიძლება წყალში გადავარდე. ხომ იცი, ფრანსუა I-ს⁶ რა მოუვიდა. ფრთხილად იყავი.

მოხუცი კაცი: ისევ ძველი მაგალითები! ოჰ, ჩემო ტკბილო, საფრანგეთის ისტორიამ როგორ დამლალა. მე მხოლოდ მზეზე ნავების ჩრდილის დანახვა მინდოდა.

მოხუცი ქალი: როგორ დაინახავ, ძვირფასო, მზე ჩავიდა, ღამეა.

მოხუცი კაცი: ლანდი ხომ მაინც რჩება?!

კაცი უფრო მეტად იხრება.

მოხუცი ქალი (მთელი ძალით ექაჩება): ნუ მაშინებ, საყვარელო... მოდი, დაჯექი, მაინც ვერ დაინახავ, არა უშავს... ღამეა.

მოხუცი უხალისოდ მიყვება.

მოხუცი კაცი: დანახვა მინდოდა, ისე მიყვარს წყლის ყურება.

მოხუცი ქალი: როგორ შეგიძლია, ძვირფასო?... მე თავბრუ მეხვევა. ამ სახლს და ამ კუნძულს ვერაფრით შევეჩვიე; ყველაფერი წყალშია... ფანჯრებიდან ჰორიზონტამდე სულ წყალია...

ქალს კაცი ლასლასით მიჰყავს. მოხუცები სცენის წინა მხარეს მდებარე ორი სკამისკენ მიემართებიან. კაცი, სრულიად ბუნებრივად, ქალს კალთაში უჯდება.

მოხუცი კაცი: სალამოს ექვსი საათია... და უკვე ღამეა... გახსოვს, წინათ ასე არ იყო; სალამოს ცხრა საათზე, ათზეც და შუაღამეზეც კი დღე იყო.

მოხუცი ქალი: მართლაც, რა მახსოვრობა გაქვს!

მოხუცი კაცი: ყველაფერი ძალიან შეიცვალა.

მოხუცი ქალი: მერე და რატომ, შენ როგორ ფიქრობ?

მოხუცი კაცი: არ ვიცი, სემირამიდა, ჩემო ტკბილო... იქნებ იმიტომ, რომ რაც დრო გადის, უფრო ვეფლობით. ალბათ დედამინის ბრალია, რომელიც ბრუნავს, ბრუნავს, ბრუნავს, ბრუნავს...

მოხუცი ქალი: ჰო, ბრუნავს, ბრუნავს... ჩემო ოქრო. (პაუზა.) დიახ! ნამდვილად დიდი მეცნიერი ხარ, თანაც ნიჭიერი, ჩემო კარგო, რომ

მოგენდომებინა, ცხოვრებაში ოდნავ ამბიცია რომ გამოგეჩინა, პრეზიდენტი იქნებოდი, მთავარი, მთავარი მეფე, სხვა თუ არაფერი, მთავარი ექიმი მაინც ან უფროსი მარშალი...

მოხუცი კაცი: რაში გვჭირდებოდა? უკეთესად მაინც ვერ ვიცხოვრებდით... ბინათმთავარი ხომ მაინც ვარ, მარშალი, ბინების მცველი.

მოხუცი ქალი (მოხუცს ბავშვივით ეალერსება): ჩემო პატარა, ჩემო პანანა...

მოხუცი კაცი: მონყენილი ვარ.

მოხუცი ქალი: წყალს რომ უცქერდი, გაცნობით მხიარული იყავი... გააკეთე, როგორც იმ სალამოს, გავერთობით.

მოხუცი კაცი: შენ თვითონ გააკეთე, შენი ჯერია.

მოხუცი ქალი: არა, შენი.

მოხუცი კაცი: შენი.

მოხუცი ქალი: არა შენი.

მოხუცი კაცი: შენი.

მოხუცი ქალი: გეუბნები, შენი ჯერია.

მოხუცი კაცი: დალიე რა ჩაი, სემირამიდა!¹⁰

რა თქმა უნდა, ჩაი არ არის.

მოხუცი ქალი: მიდი რა, თებერვალი გაითამაშე.

მოხუცი კაცი: არ მიყვარს ეს თვეები.

მოხუცი ქალი: ახლა სხვა ვერაფერი მოვიფიქრე. მიდი რა, გამართე...

მოხუცი კაცი: აჰა, შენი თებერვალი!

კაცი სტენ ლორელივით¹¹ თავს იფხანს.

მოხუცი ქალი (იციინის და ტაშს უკრავს): ეგ არის, გმადლობ, გმადლობ, ძვირფასო. ძალიან საყვარელი ხარ, ჩემო კარგო, (ეხვევა) უნიჭიერესი, რომ მოგენდომებინა, სულ მცირე, უფროსი მარშალი მაინც იქნებოდი...

მოხუცი კაცი: შვეიცარი ხომ ვარ, სახლების მარშალი!...

კაუზა.

მოხუცი ქალი: მომიყევი რა, ის ამბავი, შენ რომ იცი: „ჰოდა, ვი...“

მოხუცი კაცი: ისევ?... ყელში ამომივიდა... „ჰოდა, ვი...“ ისევ ეს... სულ ერთი და იგივეს მთხოვ!... „ჰოდა, ვი...“ ეს ხომ მოსაწყენია... 75 წლის გამნავლობაში, რაც ჩვენ ცოლ-ქმარი ვართ, ყოველ საღამოს, აბსოლუტურად ყოველ საღამოს, ერთი და იგივე ამბავს მაყოლებ, ერთი და იგივე ადამიანებს, ერთი და იგივე თვეებს ვანსახიერებ, სულ ერთი და იგივე... მოდი რა, სხვა რამეზე ვილაპარაკოთ...

მოხუცი ქალი: მე კი არ მბეზრდება, საყვარელო, ეს შენი ცხოვრებაა და ძალიან მაღელვებს!

მოხუცი კაცი: უკვე ზეპირად იცი.

მოხუცი ქალი: გითხრა, რა ხდება, თითქოს ყველაფერი ერთ წამში მაჟინყდება... ყოველ საღამოს გონება მიცარიელდება... ხო, ჩემო კარგო, ამას განგებ ვაკეთებ, სასაქმებელს ვსვამ და ვიცლები, შენთვის ვიცლები, ჩემო ოქრო, ყოველ საღამოს ვინმინდები, ვახლდები... მიდი, დაიწყე, გთხოვ.

მოხუცი კაცი: თუ ასე გინდა...
მოხუცი ქალი: მიდი რა, მოყევი შენი ამბავი... ის ხომ ჩემიცაა. რაც შენია, ის ჩემიც არის! „ჰოდა, ვი...“

მოხუცი კაცი: „ჰოდა, ვი...“ ძვირფასო...

მოხუცი ქალი: „ჰოდა, ვი...“ საყვარელო...

მოხუცი კაცი: „ჰოდა, ვიარეთ, ვიდრე რკინის ლობეს არ მივაღებთ. საათების, დღეების, ღამეების, კვირების გალუმპულები და გათოშოვლები...“

მოხუცი ქალი: „თვეების...“

მოხუცი კაცი: „...იმ წვიმაში... ყურები, ფეხები, მუხლები, ცხვირები, კბილები გვიცახცახებდა. მას აქეთ ოთხმოცი წელი გავიდა. არ შეგვიშვეს... ბალის კარი მაინც გაეღოთ...“¹²

კაუზა.

მოხუცი ქალი: „ბაღში ბალახიც კი სველი იყო.“

მოხუცი კაცი: „და იყო ბილიკი, რომელიც პატარა მოედნისკენ მიდიოდა, შუაში სოფლის ეკლესია იდგა...“¹³ ის სოფელი სად იყო, გახსოვს?

მოხუცი ქალი: არა, ოქრო, აღარ მახსოვს.

მოხუცი კაცი: იქამდე როგორ ვიარეთ? სად იყო გზა? იმ ადგილს, მე მგონი პარიზი ერქვა...

მოხუცი ქალი: პარიზი არასდროს არსებობდა, ჩემო პატარა.

მოხუცი კაცი: არა, ეს ქალაქი დაინგრა, ე.ი. არსებობდა... რადგან ჩაქრა, სინათლის ქალა-

ქიც იყო... ყველაფერი ოთხასი ათასი წლის წინათ მოხდა...¹⁴ დღეს მისგან სიმღერის გარდა არაფერი დარჩა.

მოხუცი ქალი: ნამდვილი სიმღერა? უცნაურია, რომელი სიმღერა?

მოხუცი კაცი: იავნანა, ალეგორია: „პარიზი მუდამ პარიზად დარჩება“¹⁵.

მოხუცი ქალი: იქ ბალით მივედით? შორს იყო?

მოხუცი კაცი (დაბნეული ჩაფიქრდება): სიმღერა?... ნვიმა?..

მოხუცი ქალი: რა ნიჭიერი ხარ, ცხოვრებაში ოდნავ ამბიციური რომ ყოფილიყავი, შეიძლება, მთავარი მეფე, მთავარი ჟურნალისტი, მთავარი მსახიობი, მთავარი მარშალი გამოსულიყავი... სამწუხაროდ, ყველაფერი წყალში ჩაიყარა... შავი წყლის მორევში... შავ მორევში... დამიჯერე....

პაუზა.

მოხუცი კაცი: „ჰოდა, ვი...“

მოხუცი ქალი: ჰო! გააგრძელე... მოყევი...

მოხუცი კაცი: (ქალის უაზრო ხითხითი თანდათან ხარხარში გადაიზრდება; კაციც იცინის) ისეთი სამასხრო ამბავი იყო, სიცილისაგან მუცლები გვტკიოდა... ის მასხარა, მინაზე გართხმული მოხობავდა, მუცელმოშვლებილი, ღიპიც ქონდა... ბრინჯით სავსე ჩემოდანს მოათრევდა; ბრინჯი მინაზე გაიბნა... მასხარაც ბრინჯს გაერიო... ვიცინეთ, ვიცინეთ, ვიცინეთ, სასაცილო მუცელი ჰქონდა, მუცელზეაკრული და

მინაზე გაბნეული საწყალი ბრინჯის ამბავი... შიშველი მუცელი, ყველგან ბრინჯი, ვიცინეთ, დედიშობილა მასხარა, ვიცინეთ...

მოხუცი ქალი (სიცილით): მას დავცინოდით, სულ შიშველი მოვიდა, ჩემოდნით, ბრინჯით სავსე ჩემოდნით, ბრინჯი მუცელზე, მინაზე...

მოხუცები (იცინიან): ვიცინეთ, აჰ! ვიც... ჰა!... ჰა!... ვიც... ვი... ვი... ვი... სასაცილო, შიშველი მუცელი... ბრინჯი... ბრინჯი... (რალაც ესმით.) ვი... შიშველი მუცელი... ვი... ჩემოდანი... (მოხუცები ნელ-ნელა მშვიდდებიან) ჰა!... ჰა!... ვი... ვი... ჰა!... ვი... ვიც...

მოხუცი ქალი: ესეც შენი ძვირფასი პარიზი.

მოხუცი კაცი: შენზე უკეთ ამას ვინ იტყოდა.

მოხუცი ქალი: შენ ისეთი კარგი ხარ, საყვარელო, ისეთი კარგი, შენც მშვენივრად იცი, ისეთი, ისეთი, რომ თავისუფლად შეგეძლო ცხოვრებაში რალაც უფრო დიდისთვის მიგელნია, ვიდრე უბრალო სერჟანტობაა.

მოხუცი კაცი: ვიყოთ უბრალოები და მცირედით დავკმაყოფილდეთ...

მოხუცი ქალი: შენს მოწოდებაზე უარი თვითონ ხომ არ თქვი?

მოხუცი კაცი (უეცრად ატირდება): მე თვითონ, მე ვთქვი უარი? ო! დედიკო, დედიკო სადა ხარ? სადა ხარ დედა?... ჰი, ჰი, ჰი. მე ხომ ობოლი ვარ¹⁶. (ობრავს) ...ობოლი, ობოლი...

მოხუცი ქალი: ნუ გეშინია, შენთან არა ვარ?

მოხუცი კაცი: ო! არა, სემირამიდა, ძვირფასო. შენ, დედაჩემი არა ხარ... ობოლი ვარ, ობოლი, ვინ დამიფარავს?

მოხუცი ქალი: მე ხომ შენს გვერდით ვარ, ძვირფასო.

მოხუცი კაცი: ეს სულ სხვა რამეა... ჩემი დედიკო მინდა, არა, შენ არა ხარ ჩემი დედიკო...

მოხუცი ქალი (ეფერება): ნუ ტირი, გულს მიკლავ, ჩემო პატარა.

მოხუცი კაცი: აა, აა! მომეშვი, აა, აა! განადგურებული ვარ, მანუხებს, ჩემი მომავალი მანუხებს... მომავალი აღარ მაქვს, დაინგრა.

მოხუცი ქალი: დანყნარდი!

მოხუცი კაცი (ბავშვივით პირდაღებული ქვითინებს): ობოლი ვარ... ობოლი...

მოხუცი ქალი (ცდილობს ალერსით დაამშვიდოს): ჩემო ობოლო, ჩემო პატარა, გულს რატომ მტკენ, საყვარელო.

ქალი მოსულიერებულ კაცს მუხლებზე არწევს.

მოხუცი კაცი (ქვითინებს): აა, აა! დედიკო მინდა! სად არის ჩემი დედიკო? დედა აღარ მყავს.

მოხუცი ქალი: მე შენი ცოლი ვარ და ახლა მე ვარ შენი დედიკო¹⁷.

მოხუცი კაცი (ცოტა დათმობით): ტყუილია, მე ობოლი ვარ, აა, აა!

მოხუცი ქალი (ისევ არწევს): ჩემი პანანუნა ობოლი, ჩემი ობოლა, პატარა ობოლა...

მოხუცი კაცი (ისევ გაბუტულია და ტირილს უმატებს): არა... არ მინდა, არ მინდა-ა-ა...

მოხუცი ქალი (ღიღინებს): ობოლი-ი, ობოლა-ა, ობოლი-ლი, ობოლა-ლა...

მოხუცი კაცი: არა-ა-ა, არა-ა-ა!

მოხუცი ქალი (იგივეს იმეორებს): ლა ლა ლა-ლა, ლა ლა ლა-ლა, ობო-ლი-ლი, ობოლა-ლა... ობოლი-ლი-ლი-ლი, ობოლა-ლა-ლა-ლა-ლა...

მოხუცი კაცი: აა, აა, აა, აა... (სლუკუნებს და ნელ-ნელა მშვიდდება.) სად არის ჩემი დედიკო?

მოხუცი ქალი: ზეცაში... ყვავილნარში გელოდება და თვალს გადევნებს; ნუ ტირი, თორემ, დედასაც აატირებ!

მოხუცი კაცი: ესეც ტყუილია... ტყუილი... არც მიყურებს და არც მელოდება. მთელი ცხოვრება ობოლი ვარ, არც შენ ხარ დედაჩემი...

მოხუცი ქალი (კაცი თითქოს დამშვიდდა): კარგი, დანყნარდი, თავს ასეთ მდგომარეობაში ნუ იგდებ... შენ იმდენი ღირსება გაქვს, ჩემო პატარა მარშალო... მოინმინდე ცრემლები, სალამოს სტუმრები მოვლენ... ასე, არ უნდა გნახონ... შენ არ ხარ განადგურებული და დაღუპული, შენ მათ ყველაფერს ეტყვი, აუხსნი, შენ ხომ გაქვს სათქმელი... შენ არ ამბობდი, ყველას ყველაფერს ვეტყვიო?! უნდა იცოცხლო და შენი საქმისთვის უნდა იბრძოლო!

მოხუცი კაცი: სათქმელი მაქვს, მართალი ხარ, სათქმელი და ვიტყვი კიდევ, ვიბრძოლებ, ჩემს სათქმელს ყველას, კაცობრიობას, მთელს სამყაროს გავაგებინებ¹⁸...

მოხუცი ქალი: კაცობრიობას, ძვირფასო, შენს სათქმელს...

მოხუცი კაცი: ხო, მართალია, მართალი...

მოხუცი ქალი (ცხვირს და ცრემლებს წმენდს მოხუცს): ესეც ასე... ნამდვილი მამაკაცი ხარ, ნამდვილი ჯარისკაცი, სერჟანტი...

მოხუცი კაცი (ქალის მუხლებიდან ადგა და გაიარ-გამოიარა, ალღვებით): სხვებივით კი არ ვარ, მე ჩემი იდეალი გამაჩნია ცხოვრებაში. შენი თქმისა არ იყოს, შეიძლება ნიჭიერიც ვარ, გონიერიც, მაგრამ შნო არ მაქვს. სერჟანტის მოვალეობას ძალიან კარგად გავართვი თავი, მუდამ მონოდების სიმაღლეზე ვიდექი, ღირსეულად, და ეს საკმარისიც უნდა ყოფილიყო...

მოხუცი ქალი: მაგრამ არა შენთვის, შენ ხომ სხვებს არ გავხარ, მათზე გაცილებით დიდი ხარ. უკეთესი იქნებოდა, რომ სხვებსაც ისევე უგებდე, როგორც მათ ესმით ერთმანეთის. ყველას ნაეჩხუბე: მეგობრებს, დირექტორებს, მარშლებს, შენ ძმასაც კი.

მოხუცი კაცი: ჩემი ბრალი არ არის, სემირამიდა, კარგად იცი, რაც მითხრა.

მოხუცი ქალი: რა გითხრა?
მოხუცი კაცი: მან თქვა: „მეგობრებო, მე რწყილი მყავს. იმედი მაქვს, გენვევით და რწყილს დაგიტოვებთ.“

მოხუცი ქალი: გასაგებია, მაგრამ ყურადღება არ უნდა მიგექცია. კარელს რისთვის ეჩხუბე, აქაც ის იყო დამნაშავე?

მოხუცი კაცი: ახლა არ გამაგიჟო, არ შემშალო, რა თქმა უნდა, მისი ბრალი იყო. ერთ საღამოს მოვიდა და განაცხადა: „წარმატებებს გისურვებთ! მე თქვენ წარმატების მომტანი სიტყვა უნდა გითხრათ, მაგრამ არ გეტყვით, მხოლოდ გავიფიქრებ“ და ძროხასავით გაიცინა.

მოხუცი ქალი: ის ხომ კეთილია, საყვარელო. ასეთი ახირებული არ უნდა იყო.

მოხუცი კაცი: არ მიყვარს ამგვარი ხუმრობა.

მოხუცი ქალი: თავისუფლად შეგეძლო მთავარი მეზღვაური, მთავარი ებენისტი, მთავარი ღირიჟორი გამხდარიყავი.

ხანგრძლივი პაუზა. ცოტა ხნით უძრავად, გაქვავებულები სხედან.

მოხუცი კაცი (თითქოს ოცნებაში): „ეს იყო ბალის ბოლოში. ...იყო... იქ იყო... იქ იყო...“ რა იყო, ძვირფასო?

მოხუცი ქალი: ქალაქი პარიზი!
მოხუცი კაცი: „ბოლოში, ქალაქ პარიზის ბოლოში იყო...“ იყო... რა იყო?

მოხუცი ქალი: რა იყო, საყვარელო? ვინ იყო?

მოხუცი კაცი: ისეთი მშვენიერი ადგილი, არაჩვეულებრივი ადგილი იყო.

მოხუცი ქალი: ფიქრობ, კარგი ამინდი იყო?
მოხუცი კაცი: ადგილი აღარ მახსოვს.

მოხუცი ქალი: ტვინს ნუ იჭყლეტ.
მოხუცი კაცი: ეს ყველაფერი ისე შორს არის... ვეღარც ვიხსენებ... ნეტავ სად იყო?

მოხუცი ქალი: რა?

მოხუცი კაცი: ის რაც მე... იქ... სად? და ვინ?

მოხუცი ქალი: სადაც არ უნდა იყოს ეს, ყველგან გამოგყვები მეც, გამოგყვები, საყვარელო, შენ.

მოხუცი კაცი: ოჰ! აზრის გადმოცემა ისე მიჭირს, მაგრამ ყველაფერი უნდა ვთქვა.

მოხუცი ქალი: ეს წმინდათაწმინდა მოვალეობაა. გაჩუმების უფლებაც არ გაქვს. კაცო-

ბრიობას აუცილებლად უნდა ამცნო ეს. მთელი სამყარო შენ გელოდება.

მოხუცი კაცი: ჰო, ჰო, ვიტყვი.

მოხუცი ქალი: საბოლოოდ გადაწყვიტე? ასეც უნდა იყოს.

მოხუცი კაცი: დალიე რა ჩაი.

მოხუცი ქალი: ცხოვრებაში ცოტა მეტი ნებისყოფა რომ გქონოდა, შეიძლებოდა მთავარი ორატორი გამხდარიყავი. ვამაყოფ შენით, ბედნიერი ვარ, რომ ბოლოს და ბოლოს გადაწყვიტე მთელ ქვეყანას დაელაპარაკო, მთელ ევროპას, ყველა კონტინენტს.

მოხუცი კაცი: ვაი, რომ ძალიან მიჭირს ჩემი აზრის გამოხატვა, ამის უნარი არ მაქვს.

მოხუცი ქალი: დაინყე და უნარიც მოვა, როგორც სიცოცხლე და სიკვდილი. სწორედ ლაპარაკისას პოულობ აზრებს, სიტყვებს, საკუთარ თავს საკუთარ სიტყვებში, ქალაქს, ბაღს, ასე ყველაფრის პოვნა შეიძლება და ობოლიც აღარ ხარ¹⁹.

მოხუცი კაცი: მე კი არ ვილაპარაკებ, ნამდვილ ორატორს მოვიწვევ და ჩემი სახელით ილაპარაკებს, აი, ნახავ.

მოხუცი ქალი: ე.ი. ყველაფერი ამ საღამოს მოხდება. ყველა დაპატიჟე? ყველა მონაწილე, ყველა მესაკუთრე და მეცნიერი?

მოხუცი კაცი: დიახ, ყველა მესაკუთრე და მეცნიერი.

კაუზა.

მოხუცი ქალი: დარაჯები? ეპისკოპოსები? ქიმიკოსები? მექვამბეები? მევიოლინეები? დელე-

გატები? პრეზიდენტები? პოლიციელები? ვაჭრები? სახლები? კალმისტრები? ქრომოსომები?

მოხუცი კაცი: დიახ, დიახ, ფოსტალიონები, მიკიტნები და ხელოსნები, ყველა, ვინც ოდნავ მაინც არის მეცნიერი და რაღაც მაინც გააჩნია.

მოხუცი ქალი: ბანკირები?

მოხუცი კაცი: ისინიც დავპატიჟე.

მოხუცი ქალი: პროლეტარები? ჩინოვნიკები? სამხედროები? რევოლუციონრები? რეაქციონერები? ფსიქიატრები და მათი გიჟები?

მოხუცი კაცი: რა თქმა უნდა, ყველა, რადგან საერთო ჯამში, ისინი ყველა მეცნიერი და მესაკუთრეა.

მოხუცი ქალი: ნუ ნერვიულობ, საყვარელო, თავს არ მოგაბეზრებ, მაგრამ შენც ისეთივე დაუდევარი ხარ, როგორც ყველა გენიოსი. ეს შეკრება ძალზე მნიშვნელოვანია და აუცილებელია, რომ ამ საღამოს ყველა მოვიდეს. მერედა, მათი იმედი გაქვს, დაგპირდნენ?

მოხუცი კაცი: დალიე რა ჩაი, სემირამიდა.

კაუზა.

მოხუცი ქალი: პაპი, პეპლები და პაპარაცებიც?

მოხუცი კაცი: ისინიც მოვიწვევ. (კაუზა) მათ უნდა ვამცნო ჩემი სათქმელი. მთელი ცხოვრება სული მეხუთებოდა, ახლა შენი და ორატორის წყალობით, ყველაფერს გაიგებენ, მხოლოდ თქვენ გესმით ჩემი.

მოხუცი ქალი: როგორ ვამაყოფ შენით.

მოხუცი კაცი: კრება სულ მალე დაიწყება.
მოხუცი ქალი: ე.ი. მართალია, ამ საღამოს მოვლენ? ბოლოს და ბოლოს აღარ იტირებ. მეცნიერები და მესაკუთრეები ხომ დედიკოებს და მამიკოებს ცვლიან. (სიჩუმე) არ შეიძლება, კრება გადავდოთ? ძალიან ხომ არ დავიღლებით?

მღელვარება მატულობს. რამდენიმე წუთის განმავლობაში კაცი, ქალის ირგვლივ, ახალფეხადგმული ბავშვივით ტრიალებს. ერთ-ორ ნაბიჯს გადადგამს ერთ-ერთი კარისკენ, შემდეგ ისევ წრიალს იწყებს.

მოხუცი კაცი: როგორ გგონია, მართლა დავიღლებით?

მოხუცი ქალი: შენ ცოტა გაციებული ხარ.

მოხუცი კაცი: როგორ გადავდოთ ეს კრება?

მოხუცი ქალი: სხვა საღამოს მოვანყოთ. შეგიძლია დარეკო.

მოხუცი კაცი: ძალიან გვიანაა, ალბათ გზაში არიან.

მოხუცი ქალი: მეტი სიფრთხილე გმართებდა.

წყალზე ნავის სრიალის ხმა ესმით.

მოხუცი კაცი: მე მგონი, უკვე მოვიდნენ (ნავის წყალზე სრიალის ხმა უფრო ძლიერად ისმის)... დიახ, მოვიდნენ.

ქალი დგება და კოჭლობით მიდის.

მოხუცი ქალი: ალბათ ორატორია.

მოხუცი კაცი: ჯერ არ მოვიდოდა. ვილაც სხვა უნდა იყოს. (ზარის რეკვა ისმის) ა!

მოხუცი ქალი: ო!

მოხუცები ნერვიულად, ლაპარაკით მიემართებიან კარისკენ, რომელიც მარჯვნივ სიღრმეშია დამალული.

მოხუცი კაცი: დროზე...

მოხუცი ქალი: მთლად განენილი ვარ... ცოტა მოიცადე.

ქალი თმას და კაბას ისწორებს, სქელ წითელ წინდებს იწევს და თან კარებისკენ კოჭლობით მიემართება.

მოხუცი კაცი: თავი აქამდე ვერ მოიწესრიგე... საკმაოდ დრო გქონდა.

მოხუცი ქალი: რა ცუდად მაცვია... ეს ძველი კაბაც სულ დაჭმუჭნულა.

მოხუცი კაცი: სხვა რა საქმე გქონდა, ვერ გააუთოვე? დროზე, ხალხს ნუ ალოდინებ!

ქალი ბუზღუნით მიყვება კაცს სიღრმეში მდებარე კარისკენ. რამდენიმე წამი მოხუცები სცენაზე არ ჩანან. ისმის კარის გაღების და დახურვის ხმა. ოთახში ვილაც შემოდის.

მოხუცი კაცი (ხმა): გამარჯობათ მაღამ, შემობრძანდით გეთაყვა. ძალიან გაგვეხარდა თქვენი მობრძანება. ეს ჩემი ცოლია.

მოხუცი ქალის (ხმა): გამარჯობათ ქალბატონო. ბედნიერი ვარ, რომ გაგიცანით. ფრთხილად, მლაპა არ გააფუჭოთ. მოიხსენით ქინძისთავი, ასე უფრო მოხერხებულად იგრძნობთ თავს. ნუ გეშინიათ, არავინ დააჯდება.

მოხუცი კაცი (ხმა): აქ დადეთ თქვენი ქურქი. მოგეხმარებით, არა, არ გააფუჭდება.

მოხუცი ქალის (ხმა): ო! რა ლამაზი კოსტუმია. სამფეროვანი კოფთა. ორცხობილას ხომ არ მიირთმევთ? ...სულაც არ ხართ მსუქანი, ... უფრო ფუმფულა. დადეთ ქოლგა.

მოხუცების: (ხმა) მომყევით გეთაყვა.

მოხუცი კაცი: (ზურგიდან) მე ერთი უბრალო კაცი ვარ.

ქალი და კაცი ერთდროულად ბრუნდებიან, ოდნავ გვერდზე გადგებიან და უხილავ სტუმარს მუაში ჩაიყენებენ, ავანსცენისკენ მიემართებიან, თან უხილავ ქალბატონს ესაუბრებიან.

მოხუცი კაცი (უხილავ ქალბატონს): კარგი ამინდი შეგესწროთ.

მოხუცი ქალი (მასვე): ძალიან ხომ არ დაილაღეთ?... დიას, ოდნავ.

კაცი სვერის მარჯვენა მხარეს მიემართება და №7 კარიდან გადის.

მოხუცი კაცი (მასვე): წყლის ნაპირას...

მოხუცი ქალი (მასვე): დიდად დაგვავეალეთ.

მოხუცი კაცი (მასვე): ნავალ, სკამს მოგართმევთ.

მოხუცი ქალი (ქალბატონს): ჯერ-ჯერობით, ამ სკამზე დაბრძანდით (ის მიუთითებს ორიდან ერთ-ერთ სკამზე და ჯდება მეორეზე, უხილავი ქალბატონის მარჯვნივ.) ცხელა არა? (ქალბატონს უღიმის) რა ლამაზი მარაო გაქვთ! ჩემმა ქმარმა... (კაცი სკამით №7 კარიდან ხელახლა გამოჩნდა.) 13 წლის წინ... დაბადების დღეზე... მეც მაჩუქა ასეთი, ახლაც კი მაქვს... (კაცი სკამს უხილავი ქალის მარცხნივ დგამს.)

კაცი მოტანილ სკამზე ჯდება, უჩინარი ქალბატონი მოხუცების მუაში აღმოჩნდება. კაცი უხილავი ქალბატონისკენ სახითაა მიბრუნებული, თავს აქნევს, ხელებს ისრვს და ისეთი სახე აქვს, თითქოს ქალბატონის ლაპარაკს ყურს უგდებს. ქალი იგივეს იმეორებს.

მოხუცი კაცი: ქალბატონო, ცხივრება ადვილი არასოდეს ყოფილა.

მოხუცი ქალი (ქალბატონს): მართალი ბრძანდებით... (ქალბატონი ლაპარაკობს) მართალს ვვალოს. (ტონს იცვლის) ამას, ალბათ ჩემი ქმარი გააკეთებს... თუმცა ყველაფერს თავად მოგიყვებათ.

მოხუცი კაცი (ქალს): გაჩუმდი, გაჩუმდი, სემირამიდა, ჯერ ადრეა ამაზე ლაპარაკი. (ქალბატონს) მაპატიეთ, ქალბატონო, თქვენი ცნობისმოყვარეობა რომ გავალვიძე. (ქალბატონი რეაგირებს) ძალას ნუ დამატანთ, ჩემო ძვირფასო.

მოხუცები ილიმებიან, იცინიან კიდევ. უხილავი ქალბატონის მიერ მოყოლილი ამბით მეტად კმაყოფილები ჩანან. პაუზა, უხერხული სიჩუმე. სახეებმა გამომეტყველება დაკარგეს.

მოხუცი კაცი (ქალბატონს): დიახ, თქვენ სრულიად მართალი ბრძანდებით.

მოხუცი ქალი: დიახ, დიახ, ო! რატომაც არა²⁰.

მოხუცი კაცი: დიახ, დიახ, დიახ. სრულებითაც არა.

მოხუცი ქალი: დიახ?

მოხუცი კაცი: არა?!

მოხუცი ქალი: ეს თქვენ ბრძანეთ.

მოხუცი კაცი (იცინის): შეუძლებელია.

მოხუცი ქალი (იცინის): ო! (კაცს) რა მომხიბვლელია.

მოხუცი კაცი (ქალს): ქალბატონმა მოგაჯადოვა. (ქალბატონს) გილოცავთ!...

მოხუცი ქალი (ქალბატონს): ახლანდელ ახალგაზრდებს არ გავხართ.

მოხუცი კაცი (გაჭირვებით იხრება, რათა უხილავი საგანი აიღოს, რომელიც ქალბატონს

დაუვარდა) თავი დაანებეთ, ... ნუ ნუხდებით... მე ავიღებ... ო, თქვენ ჩემზე სწრაფი ყოფილხართ!

კაცი წამოდგება.

მოხუცი ქალი (მოხუცს): ასაკით არ შეგეფერება!

მოხუცი კაცი (ქალბატონს): სიბერე საკმაოდ მძიმე ტვირთია. გისურვებთ, არასოდეს დაბერდეთ.

მოხუცი ქალი (მასვე): მერწმუნეთ, გულწრფელად გეუბნებათ. (კაცს) საყვარელო!

რამდენიმე წამი სიჩუმე ჩამოვარდება; მოხუცები, პროფილით დგანან დარბაზისკენ, ქალბატონს უცქერენ და თან თავაზიანად უღიმიან, შემდეგ მაყურებლისკენ აბრუნებენ თავს, მერე ხელახლა ქალბატონს უბრუნდებიან; სტუმრის შეკითხვებს ხან ღიმილით, ხანაც რეპლიკებით პასუხობენ.

მოხუცი ქალი: რა კარგია, რომ ჩვენს მიმართ ასეთი ყურადღებიანი ბრძანდებით.

მოხუცი კაცი: ჩვენ განმარტოებით ვცხოვრობთ.

მოხუცი ქალი: მიუხედავად იმისა, რომ ჩემი ქმარი კაცთმოძულე არ არის, მარტოობა უწვარს.

მოხუცი კაცი: რადიო გვაქვს, ანკესით თევზს ვიჭერთ ხოლმე და გემებიც დროზე მოდიან.

მოხუცი ქალი: კვირაობით, დილით ორი გემი მოდის, სალამოს ერთი, კერძო ნავეებზე რომ არაფერი ვთქვათ.

მოხუცი კაცი (ქალბატონს): კარგ ამინდში მთვარე ჩანს.

მოხუცი ქალი (მასვე): ჩემი ქმარი შვეიცარიის ფუნქციებს მშვენივრად ასრულებს, მთელი დღე ამითაა დაკავებული. მართალია, მის ასაკში ურიგო არ იქნებოდა დაესვენა.

მოხუცი კაცი (ქალბატონს): საფლავში დასვენებაც მეყოფა.

მოხუცი ქალი (მოხუცს): ამას ნუ ამბობ, საყვარელო... (ქალბატონს) ბოლო ათი წელია, ხანდახან მეგობრები და ოჯახის დანარჩენი წევრებიც შემოგვივლიან ხოლმე.

მოხუცი კაცი (ქალბატონს): ზამთარში სხვა რა უნდა აკეთო, ბატარეასთან, ხელში კარგი წიგნი და წარსულის მოგონებები.

მოხუცი ქალი (მასვე): უბრალო, მაგრამ ნაყოფიერი ცხოვრება.... დღეში ორ საათს თავის სათქმელზე მუშაობს.

მოხუცებს ზარის ხმა ესმით, რაც რამდენიმე წუთის განმავლობაში ნავის სრიალის ხმაც ემატება²¹.

მოხუცი ქალი (კაცს): ვიღაცაა, მიდი, დროზე!

მოხუცი კაცი (ქალბატონს): მომიტევეთ, ქალბატონო! ერთი წუთით! (ქალს) ნადი, ჩქარა, სკამები მოიტანე!

მოხუცი ქალს (ქალბატონს): ახლავე მოვალ, ძვირფასო.

ისმის ზარის ძლიერი ხმა.

მოხუცი კაცი (გაჭირვებით, მაგრამ სწრაფად მარჯვენა კარისაკენ მიეშურება, ამ დროს ქალი მარცხნივ დამალულ კარისკენ კოჭლობით მიემართება): ძალიან გავლენიანი კაცია. (კაცი ჩქარობს, ალებს №2 კარს, რომლითაც უხილავი პოლკოვნიკი შემოდის; ურიგო არ იქნება, ამ დროს ისმოდეს საყვირის ან სიმღერის, „გაუმარჯოს პოლკოვნიკს,“ ხმა. კარის გაღებისთანავე, უჩინარი პოლკოვნიკის დახმარებით კაცი ერთ ადგილზე შეშდება და სამხედრო სალამს აძლევს) ა! პოლკოვნიკო! (მოხუცს მისასალმებლად ხელი შუბლთან მიაქვს) გამარჯობა, პოლკოვნიკო... დიდი პატივია ჩემთვის... მე... მე... არ მოველოდი, თუმცა... მოკლედ, ვამაყობ რომ თქვენისთანა გმირს ჩემს მოკრძალებულ სახლში ვხედავ. (ის ართმევს უხილავ ხელს, რომელსაც უჩინარი პოლკოვნიკი უწვდის და საზეიმოდ იხრება, შემდეგ სწორდებოდა) გულახდილად რომ გითხრათ, თავს ნამდვილად ვთვლი თქვენი სტუმრობის ღირსად. დიახ, ღირსად და არა უღირსად.

ქალი მარჯვნიდან სკამით გამოჩნდა.

მოხუცი ქალი: ო! რა მშვენიერი ფორმაა! რა ჩინ-მედლები! ეს ვინ არის საყვარელო!
მოხუცი კაცი (ქალს): რა, ვერ ხედავ, რომ პოლკოვნიკია?

მოხუცი ქალი (იგივეს): ა!

მოხუცი კაცი (ქალს): სამხრეებს შეხედე (პოლკოვნიკს) გაიცანით, ჩემი მეუღლე, სემირამიდა. (ქალს) ახლოს მოდი, რომ პოლკოვნიკს შენი თავი წარუდგინო. (ქალი უახლოვდება, ერთი ხელით სკამს მიათრევს, რევერანსს აკეთებს, სკამს ხელს არ უშვებს. პოლკოვნიკს) ჩემი ცოლი. (ქალს) პოლკოვნიკი.

მოხუცი ქალი: მოხიბლული ვარ, პოლკოვნიკო. კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება. თქვენ, ჩემი ქმრის ამხანაგი ბრძანდებით. ის მარშალი გახლავთ.

მოხუცი კაცი (უკმაყოფილოდ): სერჟანტი... სერჟანტი...

მოხუცი ქალი (უხილავი პოლკოვნიკი ქალს ხელზე ეამბორება, რაც ქალის მოქმედებიდან ჩანს. ქალს ხელი თითქოს პოლკოვნიკის ტუჩებთან მიაქვს და გრძნობამორეული სკამს ხელიდან უშვებს): რა თავაზიანია... როგორ ეტყობა, რომ დიდი ვინმეა. (იღებს სკამს; პოლკოვნიკს) ინებეთ თქვენი სკამი...

მოხუცი კაცი (უხილავ პოლკოვნიკს): გთხოვთ, გამომყევით... (სცენის წინ მოემართებიან, ქალი სკამს მიათრევს; პოლკოვნიკს) დიახ, ჩვენ სტუმარი გყავს და სხვებსაც ველოდებით!

ქალი სკამს მარჯვნივ დგამს.

მოხუცი ქალი (პოლკოვნიკს): დაბრძანდით, გთხოვთ.

მოხუცი კაცი ორ უხილავ პერსონაჟს ერთმანეთს წარუდგენს.

მოხუცი კაცი: ჩვენი მეგობარი, ახალგაზრდა ქალბატონი.

მოხუცი ქალი: კარგი მეგობარი...

მოხუცი კაცი: პოლკოვნიკი... გამოჩენილი სამხედრო პირი.

მოხუცი ქალი (პოლკოვნიკს უჩვენებს სკამს, რომელიც ესესაა შემოიტანა): ამ სკამზე დაბრძანდით.

მოხუცი კაცი (ქალს): ვერხედავ, რომ პოლკოვნიკს ქალბატონის გვერდზე უნდა დაჯდომა...

უხილავი პოლკოვნიკი სცენის მარცხნიდან მესამე სკამზე ჯდება, იგულისხმება, რომ უხილავი ქალბატონი მეორე სკამზე ზის. მათ შორის ჩუმი საუბარი იბმება. მოხუციები სტუმრების სკამების უკან დგანან აქეთ-იქეთ, კაცი - ქალბატონის მარცხნივ, ქალი - პოლკოვნიკის მარჯვნივ.

მოხუცი ქალი (სტუმრების საუბარს უსმენს.): ოჰ! ოჰ! რა მაგარია.

მოხუცი კაცი (იგივეს აკეთებს): შესაძლოა... (ქალი და კაცი სტუმრების თავს ზემოთ ერთმანეთს რაღაცას ანიშნებენ და თან საუბარს უგდებენ ყურს. თანდათან უკმაყოფილო სახეები უხდებათ) დიახ, პოლკოვნიკო, ჯერ არ მოსულან, მაგრამ მოვლენ. ჩემს მაგივრად ორატორი ილაპარაკებს და ჩემი სათქმელის მნიშვნელობას განმარტავს. ფრთხილად, პოლკოვნიკო, ამ

ქალბატონის ქმარი შეიძლება ნუთინუთზე მოვიდეს.

მოხუცი ქალი (კაცს): ვინ არის ეს ბატონი?

მოხუცი კაცი (ქალს): ხომ გითხარი, პოლკოვნიკია.

უჩინრად გაურკვეველი რაღაცეები ხდება.

მოხუცი ქალი (კაცს): ჰო, ვიცი.

მოხუცი კაცი: მაშინ, რატომ მკითხე?

მოხუცი ქალი: რომ ვიცოდე... პოლკოვნიკო, ნამწვავებს მინაზე ნუ ყრით.

მოხუცი კაცი (პოლკოვნიკს): პოლკოვნიკო, პოლკოვნიკო, სულ დამავეინყდა, ბოლო ომი მოიგეთ, თუ წააგეთ?

მოხუცი ქალი (უხილავ ქალბატონს): მისი გავლენის ქვეშ ნუ მოექცევით, ჩემო პატარავ.

მოხუცი კაცი: აბა, შემომხედეთ, განა ურიგო ჯარისკაცი ვარ? ერთხელ, პოლკოვნიკო, ერთ ბრძოლაში...

მოხუცი ქალი: აზვიადებს! რა საჭიროა? (უხილავ პოლკოვნიკს სახელოზე ქაჩავს) ყური დაუგდეთ, ოღონდ მისი გავლენის ქვეშ ნუ მოექცევით, ჩემო კარგო.

მოხუცი კაცი (სასწრაფოდ აგრძელებს): სულ მარტომ, ორას ცხრა მოვკალი. მათ ასე იმიტომ ეძახდნენ, რომ გაქცევის მიზნით, ძალიან მაღლა ხტებოდნენ, თუმცა ბუზებზე ბევრნი კი არ იყვნენ, მაგრამ მაინც არ იყო ადვილი. მტკიცე ხასიათის წყალობით, მე ისინი... ო! არა, გთხოვთ, გთხოვთ...

მოხუცი ქალი (პოლკოვნიკს): ჩემი ქმარი არასოდეს ტყუის, მართალია, ასაკში ვართ, მაგრამ პატივისცემას ნამდვილად ვიმსახურებთ.

მოხუცი კაცი (გაშმაგებით პოლკოვნიკს): გმირი ზრდილობიანიც უნდა იყოს, თუ უნდა, რომ სრულყოფილ გმირად იქცეს.

მოხუცი ქალი (პოლკოვნიკს): მე თქვენ კარგახანია გიცნობთ. თქვენგან ამას არ მოველოდი, (ქალბატონს, როცა ნავეების ხმა ისმის) მისგან ამას არ მოველოდი. ჩვენ, ჩვენი ღირსება, საკუთარი თავმოყვარეობა გაგვაჩნია.

მოხუცი კაცი (აკანკალებული ხმით): იარაღის ხმარება ჯერ კიდევ შემოიძლია. (ზარის ხმა) მომიტევეთ, კარს გავაღებ. (ყალბ მოძრაობას აკეთებს. უხილავი ქალბატონის სკამი ყირავდება) ოჰ! მაპატიეთ!

მოხუცი ქალი (მიიჩქარის): ხომ არაფერი გეტკინათ? (მოხუცები უხილავ ქალბატონს წამოდგომაში ეხმარებიან) როგორ დაისვარეთ, ამ მტვერში.

ქალი ქალბატონს მტვრის დაფერთხვაში ეხმარება. ზარი ხელახლა რეკავს.

მოხუცი კაცი: მომიტევეთ, მომიტევეთ. (ქალს) წადი, სკამები მოიტანე.

მოხუცი ქალი: (ორ უხილავ სტუმარს) ერთი ნუთით, უკაცრავად.

სანამ კაცი №3 კარს გააღებს, ქალი №5 კარიდან გადის სკამის მოსატანად და №8 კარიდან ბრუნდება²².

მოხუცი კაცი (კარისკენ მიემართება): ჩემი
 გაცოფება უნდოდა და თითქმის მოახერხა. (კარს
 აღებს) ო! მაღამ, ეს თქვენ ბრძანდებით, თვა-
 ლებს არ უღვევრებ და მართალია უკვე... იმედი
 გადამეწურა... და ეს ჩემთვის... ოჰ! ქალბატონო,
 ქალბატონო... მაინც ვფიქრობდი თქვენზე,
 მთელი ცხოვრება, მთელი სიცოცხლე, ქალბატონო,
 თქვენ ხომ ბელს* გეძახდნენ... თქვენმა
 ქმარმა მითხრა, რასაკვირველია... სრულებით
 არ შეველილებართ... ოჰ! მაინც, მაინც, ცხვირი
 დაგგრძელებიათ, გაგბუბტვიათ... უცებ ვერც
 შევნიშნე, ახლა კი ვამჩნევ. სამინლად დაგ-
 გრძელებიათ... ოჰ! რა სამწუხაროა! განგებ ხომ
 არ გიქნიათ... როგორ მოხდა ეს?... თანდა-
 თანობით... მაპატიეთ, ბატონო და ძვირფასო
 მეგობარო. ნება მიბოძეთ, ძვირფასი მეგობარი
 გინოდოთ, თქვენი ცოლი თქვენზე უნინ გავი-
 ცანი!... ადრეც ასეთივე იყო, ოღონდ განსხვავე-
 ბული ცხვირით... გილოცავთ, ბატონო, ჩანს,
 რომ ერთმანეთი ძალიან გიყვართ. (ქალი №8
 კარიდან სკამით ჩნდება) ორი სტუმარი კიდევ
 მოვიდა, სემირამიდა, კიდევ ერთი სკამია საჭი-
 რო. (ქალი სკამს დანარჩენი ოთხის უკან დგამს,
 შემდეგ გადის №8 კარიდან და №5 კარით ბრუნ-
 დება, კიდევ ერთი სკამით, რომელსაც ადრე
 შემოტანილი სკამის გვერდით მოათავსებს.
 ამ დროს კაცი თავის ორ სტუმართან ერთად
 ქალს მიუახლოვდება) აქეთ მობრძანდით, აქეთ,
 ჩვენ უკვე სტუმრები გეყავს. ახლავე გაგაც-

*Belle - ქართულად ლამაზმანს ნიშნავს (მთარგმნე-
ლის შენიშვნა).

ნობო... მაშ ასე, ქალბატონო... ოჰ! ბელი, ბელი,
 ქალბატონი ბელი, ასე არ გეძახდნენ? ნელში
 პორილებართ კიდევ. ოჰ! ბატონო, ჯერ კიდევ
 ლამაზია, ამ სათვალეების უკან ისევ მშვენიერი
 თვალები იმალება; თმები გათეთრებია, მაგრამ
 ჭაღარაში, დარწმუნებული ვარ, ნაბლისფერი
 და ცისფერი ურევია... ახლოს მობრძანდით,
 ახლოს... რა არის ეს, ბატონო? ჩემი ცოლის
 საჩუქარი? (ქალს რომელიც ეს-ესაა შემოვიდა
 და სკამი მოიტანა) სემირამიდა, ბელი, ხომ გახ-
 სოვს. (ქალს) ჩემი ბავშვობის მეგობარია, მასზე
 ხშირად გვისაუბრია... და მისი ქმარი... ქმარი.
 (ისევ უხილავ პოლკოვნიკსა და პირველ ქალბატონს) და მისი ქმარი...

მოხუცი ქალი (რევერანსით ესალმება მათ):
 ვფიცავ, კარგად გეცნობს ერთმანეთს. რა კა-
 ცია?! გამარჯობათ, ქალბატონო, გამარჯობათ,
 ბატონო. (ის ორ ახალმოსულს დანარჩენ ორ
 უხილავ პერსონაჟს ნარუდგენს) მეგობრები,
 დიან...

მოხუცი კაცი (ქალს): საჩუქარი მოგართვეს.

ქალი საჩუქარს იღებს.

მოხუცი ქალი: ყვავილია, ბატონო? თუ აკვან-
 ნი? ქლიავის ხე? თუ ყვავი?

მოხუცი კაცი (ქალს) მშვენივრად ხედავ,
 რომ ნახატია!

მოხუცი ქალი: ო! რა ლამაზია! გმადლობთ,
 ბატონო... (პირველ უხილავ ქალბატონს) თუ
 გნებავთ, შეგიძლიათ ნახოთ, ჩემო ძვირფასო
 მეგობარო.

მობუცი კაცი (უჩინარ პოლკოვნიკს): თუ გინდათ, თქვენც ნახეთ.

მობუცი ქალი (ბელის ქმარს): ექიმო, ექიმო, გულის რევის გრძნობა მაქვს, მაბოყინებს, გული მერევა, ყველაფერი მტკივა, ფეხებს ვეღარ ვგრძნობ, თვალეებზე მცივა, თითებზე მცივა, ღვიძლი მტანჯავს, ექიმო, ექიმო!...

მობუცი კაცი (ქალს): ეს ბატონი, ექიმი არ არის, ფოტოხელოვანია.

მობუცი ქალი (პირველ ქალბატონს): თუ დაამთავრეთ მისი თვალღებვა, შეგიძლიათ, ჩამოკიდოთ. (კაცს) არა უშავს, მაინც კარგია, თვალისმომჭრელი. (ფოტოხელოვანს) ქათინაურად არ მიიღოთ.

მობუციები სკამების უკან დგანან, გვერდიგვერდ, თითქოს ზურგით⁴ ეხებიან ერთმანეთს. კაცი ბელს ელაპარაკება, ქალი ფოტოხელოვანს; დროდადრო, გაისმის რეპლიკა, თავს ხან ერთი, ხან მეორე სტუმრისკენ აბრუნებენ.

მობუცი კაცი (ბელს): ძალიან ავლელდი... თქვენა ხართ... მიყვარდით, უკვე ასი წელია... როგორ შეცვლილხართ... თუმცა არა, არ შეცვლილხართ... მიყვარდით და ახლაც მიყვარხართ.

მობუცი ქალი (ფოტოხელოვანს): ო! ბატონო, ბატონო...

მობუცი კაცი (პოლკოვნიკს): აი, ამ საკითხში გეთანხმები.

მობუცი ქალი (ფოტოხელოვანს): ო! მართლაც, ბატონო, მართლაც... (პირველ ქალბატონს) გმადლობთ, რომ დაკიდეთ... ბოდიშს გიხდით, თუ შეგანუხეთ.

მუქი ახლა უფრო ძლიერია. უხილავი სტუმრების მოსვლისას ის ნელ-ნელა იმატებს.

მობუცი კაცი (თითქმის სლუკუნით, ბელს): სადღაა შარშანდელი თოვლი²⁵?

მობუცი ქალი (ფოტოხელოვანს): ო! ბატონო, ბატონო, ბატონო... ო! ბატონო...

მობუცი კაცი (ქალბატონს ბელზე მიუთითებს): ქალბატონი, ჩემი უმცროსი მეგობარი... ძალიან მომხიბვლელია.

მობუცი ქალი (ფოტოხელოვანს პოლკოვნიკზე მიუთითებს): დიახ, სახელმწიფო კავალერიის პოლკოვნიკი გახლავთ. ჩემი ქმრის ამხანაგია... ხელქვეითი, ჩემი ქმარი მარშალია...

მობუცი კაცი (ბელს): ყურები ადრე ასეთი წვეტიანი არ გქონდათ!... ლამაზო, გახსოვთ?

მობუცი ქალი (ფოტოხელოვანს, პრანჭვით, სასაცილოდ; ამ სცენაში ის, რაც შეიძლება, სასაცილო უნდა იყოს. ქალი განგებ აჩენს სქელ წითელ წინდებს, უამრავ ქვედაბოლოს, ანახებს დაფლეთილ ქვედატანს, ამიშვლებს ბებერ მკერდს; თედოებზე ხელებდანყობილი თავს უკან აგდებს, ეროტიკულ ხმებს გამოსცემს, ფეხებს კი განზე წევს და ძველი კახპას სიცილით იცინის; მისი თამაში სრულიად განსხვავდება წინანდელი და მომდევნო თამაშის-

გან. ამ სიცილმა ქალის ფარული გუნება უნდა
გამოაჩინოს. თამაში უცებ წყდება*: ჩემს ასაკს
აღარ შეეფერება... თქვენ როგორ ფიქრობთ?

მოხუცი კაცი (ბელს. ძალიან რომანტიკუ-
ლად): ჩვენა დროს მთვარე ცის ცოცხალი მნა-
თობი იყო. ა! დიახ. დიახ. გამბედაობა რომ
მოგვეკრიფა, ისევ ბავშვები გავხდებოდით. გინ-
დათ. დაკარგული დრო დავიბრუნოთ... ნეტავ,
კიდევ შეგვიძლია? შეგვიძლია კი? ო! არა, არა,
აღარ შეგვიძლია. დრომ მატარებელივით ჩქარა
გაიარა და კანზე რელსები დაგვიტოვა. როგორ
გგონიათ, პლასტიკურ ქირურგიას სასწაულების
მოხდენა შეუძლია? (პოლკოვნიკს) მეც თქვენ-
საგით სამხედრო ვარ. სამხედროები არ ბერდუ-
ბიან, მარშლები ღმერთებივით არიან... (ბელს)
ასეც უნდა იყოს... ვაი, ვაი! რომ ყველაფერი
დაუკარგეთ, არადა, შეგვეძლო ისეთი ბედ-
ნიერები ვყოფილიყავით; კი, ნამდვილად შეგვე-
ძლო, შეგვეძლო. იქნებ, თოვლის ქვეშაც ხარ-
ობს ყვავილი!..

მოხუცი ქალი (ფოტოხელოვანს): ფარისევ-
ლი! მატყუარა! ა! ა! ასაკთან შედარებით ახალ-
გაზრდა ვარ? ოჰ, რა პატარა ხულიგანი, რა ამ-
აღელვებელი ხარ!

მოხუცი კაცი: გნებავთ, ჩემი იზოლდა იყავით,
მე კი, თქვენი ტრისტანი უიქნები? მშვენიერება
გულეებში ბუდობს... გესმით? ერთმანეთის სიხ-
არულს გავიზიარებდით, სილამაზეს, მარადისო-
ბას... მარადისობას... რატომ, ვერ გავბედეთ?
კარგად არ მოვიხდომეთ... ყველაფერი დაუკარ-
გეთ, დაუკარგეთ, დაუკარგეთ.

მოხუცი ქალი: ოჰ, არა, ოჰ! არა, ოჰ! აქ, აქ,
ფრუანტელს მგვრით, თქვენც, თქვენც გელ-

ტანებათ? გილიტინებენ თუ ულიტინებთ? ცო-
ტათი მრცხვერია... (იცინის) მოგნონთ ჩემი
შედაკაბა, თუ ეს ქვედაბოლო ჯობია?

მოხუცი კაცი: სანყალი ცხოვრება სურფან-
ტასა!

მოხუცი ქალი (თავს პირველი უბილავი
ქალბატონისკენ აბრუნებს): ჩინური ტორტის
მოსამზადებლად? ავილოთ... კაშერის კვერცხი,
ერთი საათი კარაქი, ოდნავ საკვები შაქარი.
(ფოტოხელოვანს) მოქნილი ხელები გაქვთ, ოჰ!
რას შეე-ე-ბი-ი-თ!.. ოჰ-ოჰ-ოჰ-ოჰ!

მოხუცი კაცი (ბელს): ჩემმა პატივცემულმა
მეუღლემ, სემირამიდამ, დედის მაგივრობა გამ-
ინა. (ბრუნდება. პოლკოვნიკს) პოლკოვნიკო,
ხომ გითხარათ, სიმართლეს იქ ვიგებთ, სადაც
ვპოულობთ.

ხელახლა ბელისკენ ბრუნდება.

მოხუცი ქალი (ფოტოხელოვანს): მართლა,
ნუთუ მართლა ფიქრობთ, რომ ბავშვის ყოლა
ნებისმიერ ასაკში შეიძლება? ნებისმიერი ასაკის
ბავშვის?

მოხუცი კაცი (ბელს): სწორედ ამან გადამარ-
ჩინა: შინაგანი ცხოვრება, შინაგანი სიმშვიდე,
სიმკაცრე, ჩემი სამეცნიერო კვლევები, ფილოს-
ოფია, ჩემი სათქმელი...

მოხუცი ქალი (ფოტოხელოვანს): აქამდე ჩე-
მი მეუღლისთვის, ჩემი მარშლისთვის არასოდეს
მილალატია... ასე ძლიერად არა, ძირს დამ-
აგედებთ... მე მხოლოდ მისი საბრალეო დედიკო
ვარ! (ქვითინებს) დედის, დედის, დედის... (ბელს)

კრავს) დედა. ეს ჩემი სინდისი მაყვირებს. აკრ-
ძალული ვაშლის ნაყოფი უკვე ვიგემე. თქვენი
გზა სხვაგან ეძიეთ. არ მინდა დავკრიფო ცხოვ-
რების ვარდები²⁷.

მოხუცი კაცი (ბელს): ...უმალლესი დონის
საზრუნავი...

მოხუცები ბელს და ფოტოხელო-
ვანს უხილავ სტუმრებთან მიიყვანენ
და მათ გვერდით სვამენ.

მოხუცები: (ფოტოხელოვანს და ბელს) დაბ-
რძანდით, დაბრძანდით.

მოხუცებისხედან. კაცი მარცხნივ,
ქალი მარჯვნივ. მათ შორის ოთხი
ცარიელი სკამი დგას. გრძელი მდუ-
მარე სცენა. დროდადრო გაისმის:
არა, კი, არა, კი. მოხუცები უხილავი
პერსონაჟების საუბარს უსმენენ.*

მოხუცი ქალი: შვილი გვყავდა, ბიჭი... რა
თქმა უნდა, ცოცხალია... ნავიდა... ჩვეულე-
ბრივი ამბავია... უფრო უცნაური... მშობლები
მიატოვა... ოქროს გული ქონდა... ეს დიდი ხნის
ნინ იყო... ისე ძალიან გვიყვარდა... კარი გაი-
ჯახუნა... მე და ჩემი ქმარი შევეცადეთ ძალით
შეგვეჩერებინა... შვიდი წლის იყო, ზუსტად, ვე-
ძახდით: ჩემო ბიჭო, ჩემო შვილო, ჩემო ბიჭო,
ჩემო შვილო... უკან არც მოუხედავს²⁸...

* „კი“, „არა“, „კი“ რიტმულად, ნელა რეჩიტატივით უნდა
წარმოითქვას. თანდათან რიტმი მატულობს, რასაც
მოხუცები თავკატურით ჰყვებიან.

მოხუცი კაცი: სამნუხაროდ, არა... არა... შვი-
ლი არასოდეს გვყოლია²⁹... ძალიან მინდოდა,
ბიჭი მყოლოდა... სემირამიდასაც... ყველაფერი
გავაკეთეთ... ჩემი საბრალო სემირამიდა, ისეთი
დედაშვილურია... იქნებ, ასე ჯობდეს. მე თვი-
თონ, უმადური შვილი ვიყავი... აჰ! ტკივილი,
სინანული, სინდისის ქენჯნა... ესლა არის, ესლა
გვრჩება...

მოხუცი ქალი: გვეუბნებოდა: „თქვენ, ჩიტებს
კლავთ! ჩიტებს, რატომ კლავთ?..“ ჩვენ არ ვკ-
ლავთ ჩიტებს... ბუზიც კი არასოდეს აგვიფრე-
ნია... თვალები, ცრემლებით ქონდა სავსე, და არ
გვანმენდინებდა. არ გვიკარებდა. ამბობდა: „თუ
თქვენ, ყველა ჩიტს მოკლავთ, ყველა ჩიტს...“
პატარა მუშტებს გვიღერებდა. „ცრუობთ, მატყ-
უილებთ! ქურები სავსეა მკვდარი ჩიტებით, პა-
ტარა ბავშვებით, რომლებიც სულს ღაფავენ.“
ეს, ჩიტების ჭიკჭიკია!.. „- არა, ოხვრაა. ცა ნი-
თელია სისხლით...“ - არა, შვილო, ცისფერია...
ისევ გაიძახდა: „მომატყუეთ, გაღმერთებდით,
კეთილები მეგონეთ... ქურები მკვდარი ჩიტე-
ბითაა სავსე, თქვენ მათ თვალები დასთხ-
ბით... მამიკო, დედიკო, ბოროტები ხართ!..
ალარ მინდა თქვენთან ყოფნა...“ მუხლებში ჩა-
ვუვარდი... მამამისი ტიროდა. ვერ შევაჩერეთ...
სულ გვესმოდა მისი ყვირილი: „თქვენზეა
მთელი პასუხისმგებლობა...“ რა არის ეს
„პასუხისმგებლობა“?

მოხუცი კაცი: მე, მომაკვდავი დედაჩემი,
თხრილში მივატოვე³⁰. მეძახდა, ძლივს კვნესო-
და. „შვილო, ჩემო საყვარელო შვილო, მარტო
ნუ დამტოვებ, სასიკვდილოდ... ჩემთან დარჩი,

დადბანს არ გალოდინებ. ამახ ნუ იზამ დედოკო, ერთ ნუთში დაებრუნდები, ვუთხარი მე. მეტ-ქარებოდა... მეჯლისზე მივდიოდი საცეკვაოდ. ახლავ დაებრუნდები. როცა დაებრუნდი, უკვე მკვდარი იყო, ღრმად ჩამარხული... მინა ამოვთხარი, ვეძებე... ვერ ვიპოვე... ვიცი, ვიცი, ბიჭები დედებს ყოველთვის ტოვებენ, მამებს კი ზოგჯერ კლავენ... ასეთია ცხოვრება... მე ამით ვიტანჯები, სხვები კი არა.

მობუცი ქალი: ყვიროდა: „მამიკო, დედოკო, ვეღარ გიხილავთ...“

მობუცი კაცი: დიახ, ვიტანჯები, სხვები, არა...

მობუცი ქალი: ამაზე ჩემს ქმართან ნუ ილაპარაკებთ. მას მშობლები ისე უყვარდა. ერთი ნუთითაც არ მოუტოვებია. უვლიდა, ანებივრებდა. მის ხელებში დალიეს სული, თან უთხრეს: „უნაქლო შენო იყავი, ღმერთი შეგენევა.“

მობუცი კაცი: დედაჩემს ისევ ვხედავ თხრილში, განაოლდის, პრიშანით ხელში. მეძახის: „ნუ დაბრუნდები, ნუ დაბრუნდები...“ თვალები ცრემლებით ქრება სახეზე. ბავშვობის ზედმეტსახელს მეძახდა: „მშობდა! ჩემო ბარტყო, ჩემო ბარტყო, ნუ დაბრუნდები მე აქ მარტო!“

მობუცი ქალი (ფოტოხელოვანს): წერილიც კი არ მოუწერია. ერთი მეგობარი გვიყვება ხელზე, რომ ბაჭს ხშირად ხედავს ხან იქ, ხან აქ. რომ კარგად არის, კარგი მეუღლეა...

მობუცი კაცი (ბელს): როცა დაებრუნდი, დედი ხნის დაბრუნდული იყო. (პირველ ქალბატონს) თუ დიახ, დიახ, ქალბატონო! სახლში კი-ნოც გვაქვს, რესტორანიც და აბაზანაც...

მობუცი ქალი (პოლკოვნიკს): დიახ, პოლკოვნიკო, კარგია, რადგან ის...
მობუცი კაცი: საბოლოოდ სწორედ ასეა.

უთავბოლო საუბარს გააბამენ.

მობუცი ქალი: ასე იყოს!

მობუცი კაცი: ამგვარად, მე არ... მე მას...

უეჭველად...

მობუცი ქალი: მოკლედ.

მობუცი კაცი: ჩვენებს, მათაც.

მობუცი ქალი: იმაზე.

მობუცი კაცი: მე მას ის.

მობუცი ქალი: ეს თუ ის?

მობუცი კაცი: ისინი.

მობუცი ქალი: ბიგუტები... აბა.

მობუცი კაცი: არ არის.

მობუცი ქალი: რატომ?

მობუცი კაცი: დიახ.

მობუცი ქალი: მე.

მობუცი კაცი: მოკლედ.

მობუცი ქალი: მოკლედ“.

მობუცი კაცი (პირველ ქალბატონს): მოგწონთ მაღამ?

რამდენიმე ნუთი მობუციები სკამზე უძრავად სხედან. შემდეგ ისევ ზარის ხმა გაისმის.

მობუცი კაცი (მზარდი ნერვიულობით): მოდიან, ხალხი, ისევ ხალხი

მობუცი ქალი: ასეც ვიცოდი, ნავების ხმა გავიგონე.

მოხუცი კაცი: გავაღებ, წადი, სკამები მოიტანე. ბატონებო, ქალბატონებო, მომიტევეთ.

კაცი №7 კარისკენ მიდის.

მოხუცი ქალი (უკვე იქ მყოფ უხილავ პერსონაჟებს): ერთი წუთით აბრძანდით, გეთაყვა. ორატორი მალე მოვა. კონფერენციისთვის დარბაზი უნდა მოვამზადო. (ქალი სკამებს ზურგით დარბაზისკენ დგამს) ხელი შემაშველეთ, გმადლობთ.

მოხუცი კაცი (№7 კარს აღებს): გამარჯობათ ქალბატონებო, გამარჯობათ, ბატონებო. გთხოვთ, შემობრძანდეთ.

ახალმოსული სამი თუ ოთხი პერსონაჟი ძალიან მაღალია. ხელის ჩამოსართმევად თითის წვერებს ზეუნდა დადგე. ქალი, როგორც კი სკამებს დააღაგებს, მოხუცს გაყვება.

მოხუცი კაცი (აცნობს): ჩემი ცოლი... ბატონო... ქალბატონო... ჩემი ცოლი... ბატონო... ქალბატონო... ჩემი ცოლი...

მოხუცი ქალი: ვინ არის ეს ხალხი, საყვარელო?

მოხუცი კაცი (ქალს): წადი, სკამები მოიტანე, ძვირფასო!

მოხუცი ქალი: ყველაფერს მე ხომ ვერ ვაკეთებ!..

ქალი, №6 კარიდან ბუზღუნით გადის და №7 კარით ბრუნდება. კაცი

სტუმრებთან ერთად ავანსცენისკენ მიდის.

მოხუცი კაცი: კინოკამერა არ გაგივარდეთ... (ისევ წარდგენა) პოლკოვნიკი... ქალბატონი... ქალბატონი... ბელი... ფოტოხელოვანი... ესენი ჟურნალისტები არიან, ორატორის მოსასმუნად მოვიდნენ, ისიც უეჭველად მალე მოვა... მოთმინებას ნუ დაკარგავთ... ერთად არ მოინწყენთ... (ქალი, ორი სკამით, №7 კარიდან შემოდის) დროზე, მოიტანე სკამები... კიდევ ერთი გვჭირდება.

ქალი, კიდევ ერთი სკამის მოსატანად, №3 კარით გადის და №8 კარით შემოდის, თან ბუზღუნებს.

მოხუცი ქალი: არა უშავს, არა უშავს... რაც შემძლია, ვაკეთებ... რობოტი ხომ არა ვარ. ვინ არის ეს ხალხი?

ქალი გადის.

მოხუცი კაცი: დაბრძანდით, დაბრძანდით, ქალბატონები ქალბატონებთან, ბატონები ბატონებთან, ან პირიქით, თუ გნებავთ... უკეთესი სკამები არ გვაქვს, ჩვენი ვაკეთებულა... გვაპატიეთ... შუიდან აიღეთ... კალამი გნებავთ?.. დარეკეთ მაიოთი, მონიკას დაელაპარაკებით... კლოდ, ეს პროვიდანსია... რადიო არ მაქვს... გაზეთებს კი ვიღებ... ბევრ რამეზეა დამოკიდებული; ბინებს განვაგებ, მაგრამ მომსახურე

პერსონალი არ მყავს... ეკონომიას ვაკეთებ...
არავითარი ინტერვიუ, გთხოვთ, ახლა არა...
მერე, ვნახოთ... ახლავე დაგსვამთ... ნეტავ, ჩემი
ცოლი რას აკეთებს?... (ქალი სკამით ხელში №8
კარით შემოდის) დაუჩქარე, სემირამიდა.

მოხუცი ქალი: რაც შემიძლია, ყველაფერს
ვაკეთებ... ვინ არის ეს ხალხი?

მოხუცი კაცი: მოგვიანებით აგიხსნი.

მოხუცი ქალი: ეს? ეს? ჩემო საყვარელო?

მოხუცი კაცი: ნუ ღელავ... (პოლკოვნიკს)
პოლკოვნიკო, ჟურნალისტის და მეომრის პრო-
ფესია ერთმანეთს ძალიან ჰგავს... (ქალს) ცოტა
ქალბატონებსაც მიხედუ, ძვირფასო... (რეკავენ,
კაცი №8 კარისკენ მიიჩქარის) ერთი ნუთით, თუ
შეიძლება... (ქალს) სკამები!

მოხუცი ქალი: ბატონებო, ქალბატონებო,
მომიტევეთ...

ქალი №3 კარით გადის და №2-ით
ბრუნდება. კაცი №9 დამალულ კარს
აღებს და იმ დროს გაუჩინარდება,
როცა ქალი №3-ით შემოდის.

მოხუცი კაცი: მობრძანდით... მობრძანდით...
მობრძანდით... მობრძანდით... (ისევ შემოდის.
უკან რამდენიმე უხილავი პერსონაჟი მოყვება.
ერთ-ერთი მათგანი პატარა ბავშვია, რომელ-
იც ქალს ხელჩაკიდებული შემოყავს) აბა ვინ
დადის პატარა ბავშვებით სამეცნიერო კონფერ-
ენციაზე?... საბრალო პატარას მობეზრდება...
რა კარგი იქნება ყვირილი რომ მორთოს, ან
ქალბატონების კაბებს დააფსას?! (მათ სცენის
შუაგულამდე აცილებს. ქალი ორი სკამით შე-

მოდის) გაიცანით, ჩემი ცოლი, სემირამიდა; ეს
მათი შვილებია.

მოხუცი ქალი: ბატონებო, ქალბატონებო...
ნახეთ, რა საყვარლები არიან!

მოხუცი კაცი: ეს ყველაზე პატარაა.

მოხუცი ქალი: რა სიცოცხლეა, სიცოცხლე...
სიცოცხლეა...

მოხუცი კაცი: სკამები არ გვყოფნის.

მოხუცი ქალი: აჰ! ლა ლა ლა ლა...

ქალი სკამების მოსატანად გადის.
გასასვლელად და შემოსასვლელად
№2 და №3 მარჯვენა კარებს იყუ-
ნებს.

მოხუცი კაცი: პატარა კალთაში ჩაისვით...
ტყუპები შეიძლება ერთ სკამზე დასხდნენ.
ფრთხილად, სკამები გამძლე არ არის... ეს სახ-
ლის სკამებია, მის პატრონს ეკუთვნის... დიახ,
ბავშვებო, გვეჩხუბება, ბოროტია... უნდა, გვაყ-
იღინოს, მაგრამ არ ღირს. (ქალი სკამით სწრა-
ფად შემოდის) ერთმანეთს ხომ არ იცნობთ... ეს
თქვენი პირველი შეხვედრაა... სახელებიც კი არ
იცით... (ქალს) სემირამიდა, დამეხმარე, გავა-
ნოთ ერთმანეთი.

მოხუცი ქალი: ვინ არის ეს ხალხი?... ნება
მომეცით, წარმოგიდგინოთ, წარმოგიდგინოთ...
მაგრამ ვინ არიან ესენი?

მოხუცი კაცი: ნება მომეცით, წარმოგიდგი-
ნოთ, წარმოგიდგინოთ... წარმოგიდგინოთ... ბა-
ტონი, ქალბატონი, ქალიშვილი, ბატონი... ქალ-
ბატონი... ქალბატონი... ბატონი...

მოხუცი ქალი (კაცებს ფაკეტი მოიცვი? უბრალოდ ბატონი, ქალბატონი, ბატონი...

ზარის ხმა.

მოხუცი კაცი: მოდიან!

ისევ ზარის ხმა.

მოხუცი ქალი: მოდიან!

კვლავ ზარის ხმა. კიდევ და კიდევ. კაცი აფორიაქებულია. ფიცარნაგიაკენ პირით და დარბაზისკენ ზურგით მებრუნებული სკამები პარტერის მსგავსად მწყობრ რიგებს ებნევიან. აქოშინებული კაცი შუბლს იშშენდს, ხან ერთ კართან მიდის, ხან მეორესთან. სვამს უჩინარ ხალხს, ხოლო ქალი ძლივსძლივობით, რაც შეუძლია ჩქარა, ერთი კარიდან მეორეში, სკამების მოსატანად დადის. სცენაზე უკვე ბევრი უხილავი პერსონაჟია. მოხუცები ფრთხილობენ, ხალხს არ დაეჯახონ. სკამების რიგებში დაძვრებიან. მოძრაობა შემდეგნაირი უნდა იყოს: კაცი მიდის №4 კართან, ქალი გადის №3 კარიდან, ხოლო შემოდის №2 კართით; კაცი ადებს №7 კარს, ქალი გადის №8 კართით, შემოდის №6 კართით სკამებით ხელში და ა.შ. საბოლოოდ მოხუცები

მოვლ სცენას შემოირბენენ ყველა კარის გამოყენებით.

მოხუცი ქალი: ბოდიში... ბოდიში... რა... რა... ბოდიში... ბოდიში...

მოხუცი კაცი: ბატონებო მობრძანდით... ქალბატონებო... შემობრძანდით... ეს ქალბატონი... ნება მიბოძეთ... დიახ...

მოხუცი ქალი (სკამებით): იქ... იქ... ბევრნი არიან... მართლაც ბევრია, ბევრი... ძალიან, ძალიან ბევრი... ა! ლა ლა ლა ლა...

გარედან სულ უფრო ძლიერად და სულ უფრო ახლოდან ნავეების წყალზე სრიალის ხმა მოისმის. ხმაური მხოლოდ კულისებიდან ისმის. მოხუცები მოძრაობენ ისე, როგორც ზემოთაა მითითებული; ადებენ კარებს, შემოაქვთ სკამები. ზარის ხმა არ წყდება.

მოხუცი კაცი: მაგიდა ხელს გვიშლის. (კაცი ისეთ მოძრაობას აკეთებს, თითქოს მაგიდა გადააქვს, თან არ ჩერდება. ქალიც ეხმარება) ადგილი აღარ არის, მაპატიეთ...

მოხუცი ქალი (ისე იქცევა, თითქოს მაგიდას ათავისუფლებს. მოხუცს): მოიცვი ფაკეტი?

ზარის ხმა.

მოხუცი კაცი: ხალხი! სკამები! ხალხი! სკამები! მობრძანდით, მობრძანდით, ქალბატონებო.

ბატონებო... სემირამიდა, დაურქარე... დაგეხ-
მარებით...

მოხუცი ქალი: ბოდიში... ბოდიში... გამარ-
ჯობათ ქალბატონო... ქალბატონო... ბატონო...
ბატონო... დიახ, დიახ, სკამები...

მოხუცი კაცი (ზარი სულ უფრო ხშირად და
ძლიერად ირეკება. ნავეების სანაპიროზე მიდგო-
მის ხმა უფრო ახლოდან და უფრო ხშირად
მოისმის, კაცი სკამებში იხლართება. ზარი ისე
ხშირად ირეკება, დრო არ ყოფნის, ერთი კარ-
დან მეორემდე მივიდეს) დიახ, დიახ, უაკეტი
მოიცვი? დიახ, დიახ... ახლავე, მოთმინება...
დიახ, დიახ... მოთმინება...

მოხუცი ქალი: შენი უაკეტი? ჩემი უაკეტი?...
ბოდიში... ბოდიში...

მოხუცი კაცი: აქეთ, ბატონებო, ქალბა-
ტონებო, გთხოვთ... მო... ბოდიში, ... მომიტევეთ,
მობრძანდით, მობრძანდით... მიგაცილებთ...
იქ, ადგილებზე... ძვირფასო მეგობარო, აქედან
არა... ფრთხილად... ეს თქვენა ხართ, ჩემო
მეგობარო?..

შემდეგ, დიდიხანი აღარ ლაპარა-
კობენ. ისმის ტალღების, ნავეების და
განუნყვეტელი ზარის ხმა. მოძრაობა
კულმინაციას აღწევს³⁴. ყველა კარი,
თითქმის თავისით, სწრაფად და
შეუჩერებლად იღება და იხურება.
ცენტრალური დიდი კარი დაკე-
ტილია. მოხუცები, უსიტყვოდ ერთი
კარიდან მეორემდე ისე დადიან,
თითქოს ბორბლებზე დასრიალებენ.

კაცი იღებს სტუმრებს, შემოჰყავს,
აცილებს მათ, მაგრამ ძალიან შორს
არ მიდის. მათთან ერთად რამდენ-
იმე ნაბიჯს გადადგამს და მხოლოდ
ადგილს მიუთითებს, დრო არა აქვს.
ქალს სკამები შემოაქვს. მოხუცები
ერთი-ორჯერ ერთმანეთს შეხვდნენ
და დაეჯახნენ, მაგრამ მოძრაობას
არ წყვეტენ. შემდეგ შუაგულ სცენის
სიღრმეში გაჩერებული კაცი კარ-
ბისკენ ტრიალდება მარცხნიდან
მარჯვნივ, მარჯვნიდან მარცხნივ
და ა.შ. ადგილებს მხოლოდ ხელის
სწრაფი მოძრაობით მიუთითებს.
ქალი, სკამით ხელში, ჩერდება,
დებს მას, მერე იღებს, დებს, იღებს,
თითქოს მასაც სურს ნავიდეს ერთი
კარიდან მეორესკენ, მარჯვნიდან
მარცხნივ, მარცხნიდან მარჯვნივ,
თან თავს და კისერს ძალიან ჩქარა
ამოძრავებს. ტემპი არ უნდა დავარ-
დეს. მოხუცები ადგილზე დგომით
გამუდმებული მოძრაობის შთაბე-
ჭდილებას უნდა იძლეოდნენ. მათი
ხელები, ტანი, თავი, თვალები წრიუ-
ლად მოძრაობს. ბოლოს, მოძრაობას
თანდათან ანელებენ, ზარი სუსტ-
დება და იშვიათად ირეკება. კარები
უფრო და უფრო ნელა იღება: ტემპი
თანდათან კლებულობს. როცა კარ-
ბის გაღება-დახურვა და ზარის რეკ-
ვა შეწყდება, უნდა შეიქმნას ისეთი

შთაბეჭდილება, თითქოს სცენა
ხალხითაა გადაჭედული*.

მოხუცი კაცი: დაგსვამთ, დაგსვამთ... მოთ-
მინება... სემირამიდა, ეშმაკმა დალახვროს...

მოხუცი ქალი (ხელებს შლის): სკამები აღარ
არის, კარგო. (მოულოდნელად სავსე დარბაზში
და დახურულ კარებთან შორიახლოს უხილავი
პროგრამების გაყიდვას დაიწყებს) პროგრამა,
მოითხოვეთ პროგრამა, საღამოს პროგრამა,
იყიდეთ პროგრამა!

*სცენაზე მოტანილი სკამების რაოდენობა, რაც შეი-
ძლება, დიდი უნდა იყოს: სულ მცირე ორმოცი მაინც, თუ
შესაძლებელია, მეტიც. სკამები სულ უფრო და უფრო სწრა-
ფად შემოაქვთ. სცენა გადახერგილია სკამებით, ამ არარ-
სებული ბრბოთი. ამის (რიტმის, ტემპის) გამო უმჯობესი
იქნება, თუ მოხუცი ქალის როლს ახალგაზრდა მსახიობი
შეასრულებს, რომელიც ყველაფერამას წესრიგში მოიყვანს.
ასეთები იყვნენ პარიზში (ცილა შელტონი), ლონდონსა და
ნიუ-იორკში (ჯოან პლოურაითი) წარმოდგენილი სპექტაკ-
ლების მსახიობები. ეს ყველაფერი ცოტათი ცირკის სანახ-
აობას უნდა ნააგავდეს. ამ გამოსვლის ბოლოს სკამები დუ-
კორაციის სიღრმეში უნდა განთავსდეს თანმიმდევრობით.
განათების საშუალებით მოხუცების პატარა ოთახი ტაძრის
ინტერიერის მსგავსად, მეტი სივრცის შთაბეჭდილებას
უნდა იძლეოდეს, რაც მშვენივრად იყო შესრულებული ჟაკ
მოკლერის (1956) სპექტაკლში ჟაკ ნოელის მიერ შექმნილი
დეკორაციების წყალობით.

მოხუცი ქალის რეპლიკები, როცა იგი თავის ქმრის
ბოლო სიტყვებს იმეორებს, ხან გაძლიერებული ექოსავით,
ხან კი რეჩიტატივით და რიტმული ნუნუნის ტონში გაის-
მის.

რალაც მომენტის შემდეგ სკამები განსაზღვრულ პერ-
სონაჟებს (ქალბატონი, პოლკოვნიკი, ბელი, ფოტოხელოვა-
ნი და ა.შ.) კი არა, ბრბოს წარმოადგენს. სკამები მარტო ას-
რულებს თავიანთ როლს.

მოხუცი კაცი: დანყნარდით ბატონებო და
ქალბატონებო, ახლავე მოგხედავთ... რიგრიგო-
ბით, როგორც მობრძანდით... ადგილი გექნებათ.
მოგათავსებთ.

მოხუცი ქალი: მოითხოვეთ პროგრამა! ცოტა
მოიცადეთ, მადამ, ყველას ერთად ვერ მოგემ-
სახურებით, ასე ხელი არ მაქვს, ძროხა კი არა
ვარ... ბატონო, ინებეთ, გთხოვთ, თუ არ შენუხ-
დებით, თქვენს მეზობელს პროგრამა გადაანო-
დეთ. გმადლობთ... ჩემი ხურდა... ჩემი ხურ-
და...

სწორედ ამიტომ, დაუინებით ხაზს უსვამთ ფაქტს, რომ
სასურველი იქნება, თუ რეჟისორის მოთხოვნით, მოხუცი
ქალი სკამების ბოლო რიგის შემოტანისას განრისხებულ
სახეს მიიღებს და ერთი ნუთის განმავლობაში კრინტს
არ დაძრავს. ამ ხნის მანძილზე და იმ დროს, როცა ზარის
რეკვის ხმა განუწყვეტლივ გაისმის, მოხუცი კაცს შეუძლია
ავანსცენაზე სტუმრების მისალმებისას ჯამბაზით აქნი-
ოს თავი სწრაფად ხან მარჯვნივ, ხან მარცხნივ. ხანაც პირ-
დაპირ.

ჩვენ ასევე შესაძლებლად მიგვაჩნია სპექტაკლში
„მეორე მოხუცი ქალის“ გამოყენება, რომელსაც სემირამი-
დას მსგავსი აღნაგობა ექნება, ეს უკანასკნელი სკამების
დახროვების მომენტში სცენაზე ზურგით შემოვა და ზურ-
გითვე გავა, იმ დროს, როცა სემირამიდა მოპირდაპირე
მხრიდან დატოვებს სცენას. ეს ყოველივე მოგვცემს იმის
შთაბეჭდილებას, თითქოს სემირამიდა და მისი სკამები
ყველა მხრიდან ერთდროულად ჩნდებიან. „მეორე მოხუ-
ცი ქალი“ ამ მოქმედების შესრულებას ორჯერ ან სამჯერ
თუ შეძლებს. ამგვარად, ერთდროულობის ეფექტი შემ-
დეგნაირად შეიძლება გადმოიცეს: თითქოს მოხუცი ქალი
სცენის ერთი მხრიდან გადის და მაშინვე მეორე მხრიდან
შემოდის და პირიქით.

მოხუცი კაცი: ხომ გითხარით, ყველას დაგს-
ვამთ-მეთქი. ნუ ნერვიულობთ! აქედან, აქედან,
იქ, ფრთხილად... ო! ძვირფასო მეგობარო...
ძვირფასო მეგობარო.

მოხუცი ქალი: ... პროგრამა ... თხოვეთ გრა-
მა.....გრამა

მოხუცი კაცი: ძვირფასო, იქ არის, დაბლა,
პროგრამებს ყიდის... ურიგო საქმე არაა... ის
არის, ხედავთ?... თქვენი ადგილი მეორე რიგ-
შია... მარჯვნივ... არა, მარცხნივ... დიახ, იქ!

მოხუცი ქალი: ...გრამა, ...გრამა, ...პროგრამა
...მოითხოვეთ პროგრამა.

მოხუცი კაცი: რა ვქნა? რაც შემიძლია, ყვე-
ლაფერს ვაკეთებ! (სკამზე მსხდომ უხილავ
პერსონაჟებს) ცოტათი ჩაინიეთ, გეთაყვა... აი,
კიდევ ერთი ადგილი, თქვენთვის, მადამ... მო-
ბრძანდით. (ბრბოსგან შევიწროებული ფიცარ-
ნაგზე ადის) ქალბატონებო, ბატონებო, ბოდიშს
გიხდით, დასაჯდომი ადგილი აღარ არის...

მოხუცი ქალი (კაცის სანინააღმდეგო მხ-
არეს №3 კარსა და ფანჯარას შორის იმყოფება):
მოითხოვეთ პროგრამა... ვის უნდა პროგრამა?
შოკოლადი, კარამელი... შაქარყინული... (ბრბომ
ქალი კუთხეში მოიმწყვდია. განძრევა არ შეუ-
ძლია. პროგრამებსა და კანფეტებს ალაღბედზე
უხილავი თავების ზემოთ ყრის) აი, აი.

მოხუცი კაცი (აღელვებული ესტრადაზე
დგას. ხელს კრავენ, ესტრადიდან ჩამოდის, ისევ
ადის, ჩამოდის, ვილაცას პირისპირ ეჯახება, მუ-
ჯღუგუნს უთავაზებენ, ამბობს): უკაცრავად...
ათასი ბოდიში... ფრთხილად...

კაცს ეჯახებიან, ბარბაცებს, წო-
ნასწორობის შესანარჩუნებლად ვო-
ლაცის მხრებს ჩაეჭიდება.

მოხუცი ქალი: რა არის ეს, ამდენი ხალხი?
პროგრამები, აბა, მოითხოვეთ პროგრამები, შო-
კოლადი...

მოხუცი კაცი: ქალბატონებო, ბატონებო,
ერთი ნუთით... გემუდარებით... სიჩუმე!... და-
ლიან მნიშვნელოვანია... ვისაც დასაჯდომი ად-
გილი არ აქვს, გთხოვთ, კეთილი ინებეთ და
გასასვლელი გაათავისუფლეთ... ესეც ასე...
სკამებს შორის ნუ დადგებით.

მოხუცი ქალი (კაცს, თითქმის ყვირილით):
ვინ არის ეს ხალხი, ჩემო კარგო, აქ რა უნდა?

მოხუცი კაცი: გაათავისუფლეთ, ბატონებო,
ქალბატონებო. ვისაც დასაჯდომი ადგილი არ
აქვს, ყველასთვის მოსახერხებელი რომ იყოს,
კედლის გასწვრივ, მარჯვნივ და მარცხნივ
ფეხზე დადექით... ყველაფერს გაიგონებთ, ყვე-
ლაფერს დაინახავთ, ნუ გეშინიათ, ყველა ად-
გილი კარგია!..

მოხუცი კაცი ფაციფუცობს. ბრბო
უბიძგებს და ინერციით თითქმის
მთელ სცენას წრეს დაარტყამს, ბო-
ლოს მარჯვენა ფანჯრის ტაბურეტ-
თან აღმოჩნდება. ქალიც იმავეს იმე-
ორებს, ოღონდ საპირისპირო მხარეს
და მარცხენა ფანჯრის ტაბურეტთან
ამოყოფს თავს.

მოხუცი კაცი (აღნიშნულ მოძრაობას აკეთებს): ნუ აწვებით, ნუ აწვებით.

მოხუცი ქალი (იგივე თამაში): ნუ აწვებით, ნუ აწვებით.

მოხუცი კაცი (იგივე): მანვეებით, ნუ მანვეებით!

მოხუცი ქალი (იგივე): ბატონებო, მანვეებით, ნუ მანვეებით.

მოხუცი კაცი (იგივე): სიმშვიდე... ნყნარად... მშვიდად... რა ხდება?..

მოხუცი ქალი (იგივე): ველურები ხომ არა ხართ?

ბოლოს და ბოლოს მათთვის განკუთვნილ ადგილებზე მივიდნენ, თავთავიანთ ფანჯრებთან: კაცი მარცხენა ფანჯარასთან ფიცარნაგის გვერდით, ქალი მარჯვენა სკენის ბოლომდე არცერთი არ გაინძრევა.

მოხუცი ქალი (თავის მოხუცს ეძახის): საყვარელო... ველარ გხედავ... სადა ხარ? ვინ არიან ისინი? რა უნდა ამ ხალხს? ვინ არის ეს?

მოხუცი კაცი: სადა ხარ? სადა ხარ, სემირამიდა?

მოხუცი ქალი: საყვარელო, სადა ხარ?

მოხუცი კაცი: აქ, ფანჯარასთან... ჩემი გემის?

მოხუცი ქალი: დიახ, შენი ხმა მესმის!.. მართალია, ხმაურია, მაგრამ მაინც ვარჩევ.

მოხუცი კაცი: შენ, შენ სად ხარ?

მოხუცი ქალი: მეც ფანჯარასთან ვარ!.. ძვირფასო, მეშინია, ბევრი ხალხია... ერთმანეთისგან ძლიან შორს ვართ... ჩვენს ასაკში ფრთხილად უნდა ვიყოთ... ერთმანეთი არ დავკარგოთ... ახლოს უნდა ვიყოთ, ვინ იცის, რა ხდება, საყვარელო, საყვარელო...

მოხუცი კაცი: ა!... დაგინახე... ო! ერთმანეთს ისევ ვნახავთ, ნურათურის გეშინია... მე შეგობრებთან ვარ. (შეგობრებს): რა ბედნიერი ვარ, ხელს რომ გართმევთ... დიახ, პროგრესის მჯერა, უწყვეტი პროგრესის, უწყვეტის... თუმცა... თუმცა...

მოხუცი ქალი: კარგად, კარგად, გმადლობთ... რა ცუდი ამინდია! რა კარგი ამინდია! (თავისთვის): მაინც მეშინია... აქ რას ვაკეთებ?... (ყვირის) საყვარელო! საყვარელო!..

მოხუცები სტუმრებს ესაუბრებიან.

მოხუცი კაცი: ადამიანის მიერ ადამიანის ექსპლუატაციას ხელი რომ შევუშალოთ, გვეჭირდება ფული, ფული და კვლავ ფული!

მოხუცი ქალი: საყვარელო! (შეგობრებმა ქალი ხელში მოიმწყვდიეს) დიახ, ჩემი ქმარი აქ არის, ყველაფერი მან მოაწყო... იქ, ქვემოთ... ო! იქ ვერ მიაღწევთ... ბრბოში უნდა გაიაროთ... შეგობრებთანაა...

მოხუცი კაცი: რა თქმა უნდა, არა... სულ ამას ვამბობ, წმინდა ლოგიკა არ არსებობს... მიბაძვაა მხოლოდ...

მოხუცი ქალი: ბედნიერი ხალხიც არსებობს.

დილით თვითმფრინავში წაიხემსებენ, თორმეტ საათზე მატარებელში ისაუბრებენ, ნაშუადღევს თბომავალზე ისადილებენ, ღამეს დიდ მანქანაში გაატარებენ და მიდიან, მიდიან, მიდიან.

მოხუცი კაცი: ადამიანთა ღირსებაზე ლაპარაკობთ? სახე მაინც შევუნარჩუნოთ, ღირსება ზურგია და სხვა არაფერი.

მოხუცი ქალი: არ წაიქცეთ ამ სიბნელეში.

ქალი საუბრისას გადაიხარხარებს.

მოხუცი კაცი: ამას, თქვენი თანამემამულეები მთხოვენ.

მოხუცი ქალი: რა თქმა უნდა... ყველაფერი მომიყვებით.

მოხუცი კაცი: იმიტომ მოგიწვიეთ... რომ აგიხსნათ... ინდივიდი და პიროვნება, ეს ერთი და იგივე ადამიანია.

მოხუცი ქალი: კიდევ სესხება უნდა, ისედაც ჩვენი იმდენი მართებს.

მოხუცი კაცი: მე, მე არა ვარ. მე სხვა ვარ. მე ვარ ერთი სხვაში.

მოხუცი ქალი: ერთმანეთს წუ ენდობით, შვილებო¹⁵.

მოხუცი კაცი: ზოგჯერ, სრულ სიჩუმეში ვიღვიძებ. ეს სფეროა, არაფერი აკლია. მაგრამ სიფრთხილეს თავი არ სტკივა. უეცრად შეიძლება ფორმა დაკარგოს, ნახვრეტები აქვს, საიდანაც ის იპარება, იცლება.

მოხუცი ქალი: მიცვალებულები, წარმოიდგინეთ, მოჩვენებები, არარსებანი... ჩემი ქმარი მნიშვნელოვან, დიდ რალაცეებს იკვლევს.

მოხუცი კაცი: მომიტევეთ... ეს ჩემი აზრი სულაც არ გახლავთ!.. ჩემს მოსაზრებას, ამის შესახებ, თავის დროზე მოგახსენებთ... ახლა არაფერს ვიტყვი!.. სწორედ ორატორი გვეტყვის ყველაფერს, რაც გულში გვაქვს... ჩემს მაგივრად ის ილაპარაკებს... ახლა მას ველოდებით... ყველაფერს აგიხსნით... როდის?.. როცა დრო მოვა... ეს წუთიც მალე დადგება.

მოხუცი ქალი (მეგობრებს): რაც უფრო ადრე იქნება, მით უკეთესი... რა საკვირველია... (თავისთვის) აღარ მოგვასვენებენ. ნეტავ აქედან წავიდნენ!.. ჩემი საბრალო, სად არის; ველარ ვხედავ...

მოხუცი კაცი (იგივე): მოთმინება იქონიეთ. ჩემს სათქმელს სულ მალე მოისმენთ, სულ მალე.

მოხუცი ქალი (თავისთვის): ა!.. მისი ხმა მესმის!.. (მეგობრებს) იცით, ჩემი მეუღლის არავის არასოდეს ესმოდა. როგორც იქნა, მისი დროც დადგა.

მოხუცი კაცი: მომისმინეთ, უდიდესი გამოცდილება მაქვს, ყველა სფეროში, ცხოვრებაში, აზროვნებაში... არც ეგოისტი ვარ, კაცობრიობამ, ჩემგან, სარგებელი უნდა ნახოს.

მოხუცი ქალი: ვაი, ფეხებზე გადამიარეთ... ისედაც მოყინული მაქვს!

მოხუცი კაცი: სისტემა შევიმუშავე. (თავისთვის) ორატორი უკვე აქ უნდა იყოს! (ხმამალა) ძალიან დავიტანჯე.

მოხუცი ქალი: ბევრი ვიტანჯეთ. (თავისთვის) ორატორი აქ უნდა იყოს! უკვე დროა.

მოხუცი კაცი: ბევრი ვიტანჯეთ, ბევრი გავიგეთ.

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ბევრი ვიტანჯეთ, ბევრი გავიგეთ.

მოხუცი კაცი: აი, ნახავთ, ჩემი სისტემა სრულყოფილია.

მოხუცი ქალი (ექოსავით): აი, ნახავთ, მისი სისტემა სრულყოფილია³⁶.

მოხუცი კაცი: ჩემს დარიგებებს თუ დაუჯერებენ.

მოხუცი ქალი (ექოსავით): მის დარიგებებს თუ დაუჯერებენ.

მოხუცი კაცი: სამყაროს გადავარჩინო!

მოხუცი ქალი (ექოსავით): სამყაროს გადარჩენით მისი სული გადაარჩინე³⁷!

მოხუცი კაცი: ერთადერთი ჭეშმარიტება ყველასათვის!

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ერთადერთი ჭეშმარიტება ყველასათვის!

მოხუცი კაცი: დამიჯერეთ!

მოხუცი ქალი (ექოსავით): დაუჯერეთ!..

მოხუცი კაცი: რადგან სრულიად დარწმუნებული ვარ!..

მოხუცი ქალი (ექოსავით): სრულიად დარწმუნებულია!

მოხუცი კაცი: არასოდეს...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): არასოდეს, არა...

უეცრად კულისებიდან ხმაური და საყვირის ხმა ისმის.

მოხუცი ქალი: რა ხდება?

ხმაური ძლიერდება, ცენტრალური კარი ხმაურით ფართოდ იღუ-

ბა; სიცარიელე ჩანს; კარებიდან და ფანჯრებიდან სცენას ძლიერი შუქი მოეფინება, თითქოს უხილავი იმპერატორის შემოსვლას ანათებს³⁸.

მოხუცი კაცი: არ ვიცოდი... არ მეგონა... ნუთუ ეს შესაძლებელია... თურმე, კი... კი... დაუჯერებელია... და მაინც... დიახ... დიახ... იმპერატორი მობრძანდა! მისი უდიდებულესობა, იმპერატორი³⁹!

ღია კარიდან და ფანჯრებიდან ცივი და ცარიელი შუქი მაქსიმალურად ძლიერად ანათებს. ხმაური უცებ წყდება.

მოხუცი ქალი: საყვარელო... საყვარელო... ვინ არის?

მოხუცი კაცი: ყველანი ფეხზე... მისი უდიდებულესობა იმპერატორი! იმპერატორი ჩემთან, ჩვენთან... სემირამიდა... გესმის, რა ხდება?

მოხუცი ქალი (ვერაფერს იგებს): იმპერატორი... იმპერატორი? საყვარელო! (უცებ მიხვდება) აა! დიახ, იმპერატორი! მისი უდიდებულესობა! უდიდებულესობა! (დაბნეულად, უამრავ სასაცილო რევერანსს აკეთებს) ჩვენთან! ჩვენთან!

მოხუცი კაცი (გრძნობამორეული ტირის): მისი უდიდებულესობა!.. ო! ჩემი უდიდებულესობა!.. ჩემი პატარა, ჩემი დიდი უდიდებულესობა!.. ოჰ! რამხელა პატივია... საოცარი სიზმარი...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): საოცარი სიზმარი... ზმარი.

მოხუცი კაცი (უხილავ ბრბოს): ქალბატონებო და ბატონებო, აბრძანდით, ჩვენი სათაყვანებელი მეუფე, იმპერატორი, ჩვენთანაა! ვაშა! ვაშა!

კაცი ტაბურეტზე ადის. იმპერატორის დასანახად თითის წვერებზე დგება. ქალიც იგივეს იმეორებს.

მოხუცი ქალი: ვაშა! ვაშა!

ფეხების ბაკუნი.

მოხუცი კაცი: თქვენო უდიდებულესობავ!.. აქა ვარ!.. თქვენო უდიდებულესობავ! გესმით ჩემი? მხედავთ? მოახსენეთ, მის უდიდებულესობას, რომ აქა ვარ! თქვენო უდიდებულესობავ! თქვენო უდიდებულესობავ! აქა ვარ, თქვენი, უერთგულესი მსახური!..

მოხუცი ქალი (ისევ ექოსავით): უერთგულესი მსახური, უდიდებულესობავ!

მოხუცი კაცი: თქვენი მსახური, თქვენი მონა, თქვენი ფინია, ავ, ავ! თქვენი ფინია, უდიდებულესობავ...

მოხუცი ქალი (ხმამალლა ძალღივით ყეფს): ავ!.. ავ!.. ავ!..

მოხუცი კაცი (ხელებს იგრებს): შემომხედეთ, მიპასუხეთ, ბატონო!.. ა!.. გხედავთ, დავინახე, თქვენი უდიდებულესობის ღვთაებრივი სახე... ღვთაებრივი შუბლი... დიახ, დავინახე, კარისკაცთა გარემოცვის მიუხედავად...

მოხუცი ქალი: გარემოცვის მიუხედავად... ჩვენ აქა ვართ, უდიდებულესობავ!

მოხუცი კაცი: თქვენო უდიდებულესობავ! თქვენო უდიდებულესობავ! დასვით, ქალბატონებო და ბატონებო, მისი უდიდებულესობა ფეხზეა... ხედავთ, ჩემო უდიდებულესობავ, მხოლოდ მე, მე ვზრუნავ თქვენზე, თქვენს ჯანმრთელობაზე, ქვეშევრდომთ შორის უერთგულესი მე ვარ მხოლოდ.

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ქვეშევრდომთ შორის უერთგულესი მსახურნი ჩვენ ვართ მხოლოდ!

მოხუცი კაცი: ბოლოს და ბოლოს, გამატარეთ, ქალბატონებო და ბატონებო... ამ ზედახორაში, გზა როგორ გავიკვლიო... მის უდიდებულესობა იმპერატორს ჩემი მოკრძალებული სალამი უნდა ვუძღვნა... გამატარეთ...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): გაატარეთ... გაატარეთ... ატარეთ... ატარეთ...

მოხუცი კაცი: გამატარეთ, ბოლოს და ბოლოს, გამატარეთ. (უიმედოდ) ა! მივალ კი ოდესმე მასთან?

მოხუცი ქალი (ექოსავით): მასთან... მასთან...

მოხუცი კაცი: თუმცა, მთელი გულით და სულით მის ფეხთქვეშა ვარ... მლიქვნელთა ბრბო ახვევია. ა! ა! ხელის შეშლა უნდათ, რომ ვერ მივალწიო... ყველას ეჭვი აქვს, რომ... ო! მესმის, მესმის... კარგად ვიცი კარის ინტრიგები... უნდათ, რომ მის უდიდებულესობას ჩამომაცილონ!..

მოხუცი ქალი: დანყნარდი, საყვარელო... მისი უდიდებულესობა გხედავს, გიყურებს...

მისმა უდიდებულესობამ თვალი ჩამიკრა... მისი უდიდებულესობა ჩვენთანაა!..

მოხუცი კაცი: იმპერატორს საუკეთესო ადგილი რომ შევთავაზოთ... ფიცარნაგის ახლოს... იმპერატორის ხმა, კარგად რომ გაიგოს.

მოხუცი ქალი (უკეთ რომ დაინახოს, ტაბურეტზე თითის ნვერებზე დგება და ნიკაპს, რაც შეუძლია მაღლა სწევს): როგორც იქნა, იმპერატორს ყურადღება მივაქციეთ.

მოხუცი კაცი: კურთხეულ იყოს. (იმპერატორს) მეფეო... შეგვინდეთ მეფეო... თქვენს გვერდით, ჩემი მეგობარი, ჩემი ნარმომადგენელია. (ტაბურეტზე ცერებზე დგას) ბატონებო, ქალბატონებო, პატარებო, გვედრებით...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ...ებით ...ებით.

მოხუცი კაცი: ...მსურდა, თვალი მომეკრა... გაინიეთ... დამენახა... ციური მზერა, კეთილშობილი სახე, გვირგვინი, მისი უდიდებულესობის შარავანდედი... მეფეო, პატივი დამდეთ, და თქვენი სახელოვანი სახე ჩემსკენ მოაბრუნეთ, თქვენი საბრალლო მსახურისკენ... ასეთი საბრალლო... ო! ახლა, კარგად ვხედავ... ვხედავ...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ახლა ხედავს... ხედავს... ავს...

მოხუცი კაცი: სიხარულით, მეცხრე ცაზე ვარ... სიტყვები არ მყოფნის უდიდესი მადლიერების გამოსახატავად... ჩემს ღარიბულ ბინაში... ო! თქვენი უდიდებულესობა! ო! მზე!.. აქ... აქ... ბინაში, სადაც მე ვარ. მართალია, მე მარშალი ვარ... მაგრამ, თქვენი არმიის იერარქიაში, მე ერთი უბრალო სერჟანტი ვარ...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): სერჟანტი...

მოხუცი კაცი: და ამით ვამაყობ... ერთ-ერთულად, ამაყი ვარ და მოკრძალებული... აუც უნდა იყოს... ვაგლახ! მართალია, მარშალი ვარ... შემეძლო იმპერატორის კარზე ვყოფილიყავი, აქ კი სახლის კარს ვადევნებ თვალს... უდიდებულესობავ... მე... უდიდებულესობავ, კარგად ვერ გიხსნით... შემეძლო... ბევრი რამ მქონოდა, სიმდიდრე, მაგალითად, რომ მცოდნოდა, რომ მდომებოდა, რომ მე... რომ ჩვენ... თქვენო უდიდებულესობავ, მომიტევეთ, ძალიან ვღელავ...

მოხუცი ქალი: მესამე პირში!

მოხუცი კაცი (სლუკუნით): მომიტევეს თქვენმა უდიდებულესობამ! თქვენ მაინც მოხვედით... აღარ გელოდით... შესაძლოა, აქ არ დაგხვედროდით... ოჰ!.. მხსნელო, მთელი სიცოცხლე დამცირებული ვიყავი.

მოხუცი ქალი (ექოსავით; ქვითინით): ...მცირებული, ...მცირებული.

მოხუცი კაცი: მთელი სიცოცხლე ვიტანჯებოდი... თქვენი უდიდებულესობის მხარდაჭერა, რომ მქონოდა, მეც რაღაც ვიქნებოდი... დასაყრდენი არ მქონდა... რომ არ მობრძანებულიყავით, ყველაფერი დაგვიანდებოდა... თქვენ, მეფეო, ჩემი უკანასკნელი თავშესაფარი ბრძანდებით...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): უკანასკნელი თავშესაფარი... მეფეო... თავი... საფარი... ფარი...

მოხუცი კაცი: ყველა ჩემს მეგობარს უბედურება მოვუტანე, ყველას, ვინც დამეხმარა... ჩემსკენ გამოწვდილ ხელს მეხი ატყდებოდა...

მოხუცი ქალი (უხილავი თავების მიღმა): ორატორი ხომ აქ იქნება, შენს მაგივრად ილაპარაკებს. მისი უდიდებულებსობა აქ არის, ... ე.ი. მოუსმენენ, დარდი ნუ გაქვს, ყველა კოზირი შენს ხელშია, ყველაფერი შეიცვალა, ყველაფერი შეიცვალა...

მოხუცი კაცი: მომიტევოს თქვენმა უდიდებულებსობამ... ამის გარდა ბევრი სხვა საზრუნავიც აქვს... დამცირებული ვიყავი... ქალბატონებო და ბატონებო, ცოტათი გაიწიეთ, მეფარებით, მისი უდიდებულებსობის ცხვირს სულ ველარ ვხედავ, სამეფო გვირგვინზე დაბნეული ბრილიანტების ბრწყინვალეობა მინდოდა მენახა... მისმა უდიდებულებსობამ კეთილინება და ჩემს ღარიბულ ჭერქვეშ შემოდგა ფეხი, რაც იმას ნიშნავს, რომ მე, საბრალოსაც მოწყალების თვალით შემხედა. რა უცნაური საზღაურია. რომ დაგინახოთ, თითისწვერებზე ვდგევარ ახლა, ეს სიამაყე სულაც არ არის... სინამდვილეში, მორალურად თქვენს ფერხთ ვარ გართხმული...

მოხუცი ქალი (ქვითინით): თქვენს ფერხთ, მეფეო, თქვენს ფერხთა ვართ გართხმული, თქვენს ფერხთ, თქვენს ფერხთ...

მოხუცი კაცი: მუნი მქონდა. პატრონმა გარეთ გამომავდო, მის პატარას და ცხენს თავი რომ არ დავუკარი. უკანალზე პანლურიც მიტავაზეს, მაგრამ ყოველივე ამას, სირ, ახლა არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს... რადგან... მეფეო... უდიდებულებსობავ... შემომხედეთ... აქ ვარ... აქ...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): აქ... აქ... აქ... აქ... აქ... აქ...

მოხუცი კაცი: რადგან თქვენი უდიდებულებსობა აქ არის... რადგან მისი უდიდებულებსობა ჩემს სათქმელს მოისმენს... თუმცა ორატორი უკვე აქ უნდა იყოს... მის უდიდებულებსობას როგორ ალოდინებს?!

მოხუცი ქალი: თქვენო უდიდებულებსობავ, მიუტევეთ. მოვიდა. ახლავე აქ იქნება. დაგვირეკეს.

მოხუცი კაცი: მისი უდიდებულებსობა ძალიან კეთილია. მისი უდიდებულებსობა ისე არ ნავა, თუ ყველაფერს არ მოუსმენს, არ გაიგებს.

მოხუცი ქალი (ექოსავით): მოსმენა... გაგება... გაგონება...

მოხუცი კაცი: ჩემი სახელით ილაპარაკებს... მე, მე არ შემოძლია... ამის ნიჭი არ მაქვს... მას ყველა ქალაღდი, ყველა საბუთი ხელში უჭირავს.

მოხუცი ქალი: ცოტაც მოითმინეთ, მეფეო, გვედრებით... უნდა მოვიდეს... ამ წუთში მოვა.

მოხუცი კაცი (იმპერატორმა რომ არ მოიწყონოს): თქვენო უდიდებულებსობავ, მომისმინეთ, გამოცხადება მქონდა, დიდი ხნის უკან... 40 წლის ვიყავი... თქვენც გიყვებით, ბატონებო და ქალბატონებო... ერთ სალამოს, ვახშმის შემდეგ, როგორც ყოველთვის, დანოლის წინ, მამაჩემს კალთაში ჩავუჯექი... მე მასზე ხშირი და აპრეხილი ულვაშები მქონდა... მუცელიც უფრო ბანჯგვლიანი... ჩემი თმები გაჭალარავებული იყო, მისი კი ჯერ კიდევ ყავისფერი... სტუმრები გვყავდა, გამოჩენილი ადამიანები, მაგიდას უსხდნენ, ბევრი იცინეს, იცინეს, იცინეს, იცინეს...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): იცინეს... იცინეს...

მოხუცი კაცი: „არ ვხუმრობ, ვუთხარი. მა-
მაჩემი მიყვარს ძალიან.“ მათ კი მომიგეს:
„შუალამეა, ბავშვები ამ დროს ლოგინში არ-
იან. ნადით, ნანა ქენით, თორემ ბიჭუნა აღარ
იქნებით. არ დავუჯერებდი, მაგრამ თქვენობით
მომმართეს, თქვენობით...”

მოხუცი ქალი (ექოსავით): თქვენობით.

მოხუცი კაცი: უნდა ეთქვათ შენ...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): შენ...

მოხუცი კაცი: „თანაც ვფიქრობდი, ცოლი არა
მყავს, ე.ი. ჯერ კიდევ ბავშვი ვარ.“ საპირისპ-
იროს დასამტკიცებლად, დამაქორწინეს... კიდევ
კარგი, რომ ჩემმა მეუღლემ დედ-მამის ადგილი
დაიკავა...

მოხუცი ქალი: ორატორი უნდა მოვიდეს...
თქვენო უდიდებულესობავ!

მოხუცი კაცი: ორატორი მოვა.

მოხუცი ქალი: მოვა.

მოხუცი კაცი: მოვა.

მოხუცი ქალი: მოვა.

მოხუცი კაცი: მოვა.

მოხუცი ქალი: მოვა.

მოხუცი კაცი: მოვა, მოვა.

მოხუცი ქალი: მოვა, მოვა.

მოხუცი კაცი: მოვა.

მოხუცი ქალი: მოდის.

მოხუცი კაცი: მოდის.

მოხუცი ქალი: მოდის, ის აქ არის.

მოხუცი კაცი: მოდის, ის აქ არის.

მოხუცი ქალი: მოდის, ის აქ არის.

მოხუცები: ის აქ არის...

მოხუცი ქალი: აი, ისიც!... (პაუზა. ყოველგ-
ვარი მოძრაობა წყდება. გაქვავებული მოხუცე-
ბი მზერას №5 კარს მიაშტერებენ. პაუზა საკ-
მაოდ დიდხანს, დაახლოებით, ნახევარი წუთი
გრძელდება. კარი ძალიან ნელა და უხმაუროდ,
ფართოდ იღება. შემდეგ ორატორი ჩნდება. ის
რეალური პერსონაჟია. ის არის გასული საუკუ-
ნის მხატვრის ან პოეტის ტიპის ადამიანი. აცვია
ფართეფრთებიანი მაუდის ქუდი, დიდზე გაბან-
ტული ჰალსტუხი, ფართე, გაშვებული პერანგი,
ატარებს ულვაშებს და ესპანურ წვერს, აქვს
თავდაჯერებული ადამიანის და მოხეტიალე
კომედიანტის იერი. უხილავ პერსონაჟებს გაც-
ილებით მეტი რეალობა უნდა ახასიათებდეს,
ვიდრე ორატორს, რომელმაც არარეალური სახე
უნდა შექმნას. ორატორი მარჯვენა კედელს ჩუ-
მად, თითქმის სრიალით გაყვება სიღრმეში დიდ
კარამდე, თავს არ აბრუნებს არც მარცხნივ,
არც მარჯვნივ, ქალს გვერდით ისე ჩაუვლის,
თითქოს ვერ შეამჩნია, მიუხედავად იმისა, რომ
ეს უკანასკნელი ორატორს ხელით ეხება, რათა
მის არსებობაში დარწმუნდეს. ის ამბობს) აი,
ისიც!

მოხუცი კაცი: აი ისიც!

მოხუცი ქალი (თვალს აყოლებს): ნამდვილად
ისაა, ის არსებობს. აი, პირადად ის⁴².

მოხუცი კაცი (თვალს აყოლებს): არსებობს,
ნამდვილად ისაა. არა, სიზმარი არაა!

მოხუცი ქალი: ხომ გეუბნებოდი, რომ სიზ-
მარი არ არის-მეთქი!

კაცი ხელებს გადააჯვარედინებს,
მზერას ცისკენ ალაპყრობს და ჩუმად

ხარობს. ცენტრში მისული ორატორი უსიტყვოდ თავს ხრის და უხილავ ომპერატორს, ოდნავ ხელოვნურად, მუშკეტერივით ესაღმება. ამ დროს:

მოხუცი კაცი: თქვენო უდიდებულესობავ...
ნარმოგიდგენთ ორატორს...

მოხუცი ქალი: ისაა!

ორატორი ქუდს იხურავს, ფიცარნაგზე ადის, სცენაზე მყოფ უხილავ მაყურებელს, სკამებს ზემოდან გადმოხედავს და საზეიმო პოზაში შეშდება.

მოხუცი კაცი (უხილავ მაყურებელს): შეგიძლიათ ავტოგრაფი სთხოვოთ. (მექანიკურად, ჩუმად ორატორი ხელს აწერს და უამრავ ავტოგრაფს არიგებს. მოხუცი, ამ დროს, ისევ ხელებგადაჭდობილი თვალებს ზეცისკენ აღაპყრობს და გახარებული ამბობს) ამაზე ცხოვრებაში ვერავინ იოცნებებდა...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ამაზე ვერავინ იოცნებებდა.

მოხუცი კაცი (უხილავ ბრბოს): ახლა კი მისი უდიდებულესობის ნებართვით, ყველას მოგმართავთ, ქალბატონებო, ბატონებო, ბავშვებო, ძვირფასო თანამემამულენო, თანამოძმენო, ბატონო პრეზიდენტო, ძვირფასო ჯარის მეგობრებო...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ბავშვებო... ებო... ებო...

მოხუცი კაცი: ყველას მოგმართავთ, განურჩევლად ასაკისა, სქესისა, სამოქალაქო მდგომარეობისა, სოციალური რანგისა, თუ საქმიანობისა, მინდა, მთელი გულით მადლობა გადაგიხადოთ.

მოხუცი ქალი (ექოსავით): მადლობა გადაგიხადოთ.

მოხუცი კაცი: ამდენი რომ მობრძანდით... ასევე ორატორს... მხურვალედ. სიჩუმე, ბატონებო!...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ...სიჩუმე, ბატონებო...

მოხუცი კაცი: აგრეთვე, მადლობას მოვასვენებ ყველას, ვინც დღევანდელი თავყრილობა შესაძლებელი გახადა, ორგანიზატორებს...

მოხუცი ქალი: ბრავო!

მთელი ამ ხნის განმავლობაში, ორატორი უძრავად, საზეიმო იერით დგას ფიცარნაგზე და ავტოგრაფებს მექანიკურად იძლევა.

მოხუცი კაცი: მადლობა, ამ ბინის მფლობელებს, არქიტექტორებს, კალატოზებს, რომლებმაც ეს კედლები აღმართეს!..

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ...კედლები...

მოხუცი კაცი: ყველას, ვინც საძირკველი ჩაუყარა... სიჩუმე, ბატონებო, ქალბატონებო...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ...ბატონებო, ქალბატონებო...

მოხუცი კაცი: არა, არ დამვიწყებია და მხურვალე მადლობას მოვასვენებ დურგლებს, რომელ-

თაც ეს სკამები შექმნეს, სკამები, რომლებზეც
თქვენ სხედხართ, მარჯვე ოსტატს...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ... მარჯვე...

მოხუცი კაცი: ...რომელმაც გააკეთა სავარ-
ძელი, სადაც ასე ნებიერად, მაგრამ მტკიცედ
და ძლიერი გონებით მოისვენებს მისი უდიდე-
ბულებსობა... დიდი მადლობა აგრეთვე ყველა
ტექნიკოსს, მემანქანეს და ელექტრიკოსს...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ...კოსს, ...კოსს...

მოხუცი კაცი: ...მექალაქეებს და გამომ-
ცემლებს, კორექტორებს, რედაქტორებს, სწო-
რედ მათ უნდა ვუმაღლოდეთ ასე ლამაზად
გაფორმებულ პროგრამებს, ხალხთა მსოფლიო
სოლიდარობას, მადლობა, მადლობა, ჩვენს
სამშობლოს, სახელმწიფოს (იმპერატორისკენ
ბრუნდება), რომელსაც მისი უდიდებულებსობა
ისევე უძღვება, როგორც ნამდვილი პილოტი
თავის ხომალდს... მადლობა ბილეთების გამყ-
იდველ ქალებს...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ...გამყიდველი
...მყიდველი.

მოხუცი კაცი (ქალზე თითოთ მიანიშნებს):
გამყიდველებს შოკოლადის და პროგრამის...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ...გრამის...

მოხუცი კაცი: ...ჩემს მეუღლეს, ჩემს თანამგ-
ზავრს... სემირამიდას!...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ...უღლეს... მგზა-
ვრს... დიახ... (თავისთვის) რა სიცოცხლეა, ჩემი
ხსენება არასოდეს ავინწყდება.

მოხუცი კაცი: მადლობა ყველას, ვინც ასე
ძვირფასი და საჭირო ფინანსური დახმარება
გამიწია, რამაც ჩვენი დღესასწაულის სრული
წარმატება განაპირობა... კიდევ ერთხელ, დიდი

მადლობა, განსაკუთრებით, ჩვენს საყვარელ
მეუფეს, მის უდიდებულებსობა იმპერატორს...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ...დებულებსობა
იმპერატორს...

მოხუცი კაცი (სრულ სიჩუმეში): ...სიჩუმე...
თქვენო უდიდებულებსობავ...

მოხუცი ქალი (ექოსავით): უდიდებულე-
სობავ... ესობავ...

მოხუცი კაცი: თქვენო უდიდებულებსობავ, მე
და ჩემს მეუღლეს, ამ ქვეყნად, სანატრებელი
ალარაფერი დაგვრჩა. შეიძლება ჩვენი ცხოვრე-
ბა ამ აპოთეოზით დამთავრდეს... მადლობა
ზეცას, რომელმაც ამდენი გრძელი და მშვიდი
წელი გვაჩუქა... ცხოვრება საკმაოდ შინაარსი-
ანად გავატარე. ჩემი მისია შესრულებულია⁴².
ამაოდ არ მიცხოვრია, რადგან ჩემს სათქმელს
ახლა მთელი ქვეყანა შეიტყობს (ორატორზე
მიუთითებს, რომელიც მას ვერ ამჩნევს. ძალ-
იან ღირსეულად, მტკიცედ იგერიებს ავტოგრა-
ფის მთხოვნელებს) შეიტყობს მთელი ქვეყანა,
უფრო ზუსტად, შეიტყობს ის, რაც ამ ქვეყ-
ნისგან დარჩა! (უხილავი ბრბოსკენ ფართოდ
იხრება) შეიტყობთ თქვენ, ბატონებო და ქალბა-
ტონებო, და ძვირფასო ამხანაგებო, რომლებიც
საზოგადოების წარჩენებს წარმოადგენთ, მა-
გრამ ამ წარჩენისგანაც შეიძლება გემრიელი
წვნიანის მომზადება... ორატორო, მეგობარო...
(ორატორი სხვაგან იყურება) მართალია, დიდი
ხნის მანძილზე ჩემი თანამედროვეები არ მა-
ფასებდნენ, არ მალიარებდნენ, მაგრამ ალბათ,
ასე იყო საჭირო. (მოხუცი ქვითინებს) თუმცა
ახლა ამას მნიშვნელობა არა აქვს, ჩემო ძვირ-
ფასო ორატორო და მეგობარო, შთამომავ-

ლობის განათლებაზე ზრუნვა შენთვის მო-
მინდვია: (ორატორი უარს ამბობს კიდევ ერთ
ავტოგრაფზე და გულგრილი სახით აქეთ-იქეთ
იყურება)... გააცანი სამყაროს ჩემი ფილოსო-
ფია, ჩემი პირადი ცხოვრების წვრილმანებიც
არ დაგავინყდეს, არ გამოტოვო ხან სახუმარო,
ხან კი მძიმე, ამაღელვებელი დეტალებიც კი,
გემოვნებასაც, ჩემს სასაცილო მსუნაგობა-
საც ხაზი გაუსვი... ყველაფერი თქვი... ჩემი
ცხოვრების თანამგზავრზეც ილაპარაკე... (ტი-
რილს აორკეცებს) მოყევი, როგორ ამზადებ-
და თურქულ ღვეზელებს და ნორმანდიულად
ჩაშუშულ კურდღელს... ბერიზე ილაპარაკე,
ჩემი მშობლიური მხარე, ბერიც ახსენე... შენი
იმედი მაქვს, დიდო მოძღვარო და ორატორო,
...მე და ჩემი ერთგული მეუღლე კაცობრიობის
განვითარების საკითხზე დიდხანს და მძიმედ
ვმუშაობდით, მაშინ მართალი საქმის მკეთე-
ბელი ჯარისკაცები ვიყავით, მას შემდეგ ერთი
რამ დაგვრჩა, განზე გავდგეთ და დიდებული
მსხვერპლი გავიღოთ; ამას არავინ გვთხოვს,
მაგრამ მაინც აღვასრულებთ⁴³...

მოხუცი ქალი (ქვითინით): დაიხ, დიახ, დიდე-
ბის მწვერვალზე დავლევთ სულს... სულს დავ-
ლევთ, რომ ლეგენდად ვიქცეთ... სულ მცირე,
ჩვენი ქუჩა გვექნება...

მოხუცი კაცი (ქალს): ო! შენ, ჩემო ერთგულო
მეუღლე! ო, შენ, რომელსაც ჩემი ყოველთვის
გჯეროდა, ო, რომელსაც მთელი საუკუნის მან-
ძილზე არ მიგიტოვებია, არასოდეს... არა-
სოდეს... ვაი, რომ დღეს, ამ დიდებულ წუთებში,
ბრბომ შეუბრალებლად დაგვაცილა ერთმანეთს...

და მე მაინც
ისე მინდა
მოვაქციო ჩვენი ძვლები
იმავე ტყავში
და სამარხში
რათა კვებოთ
ხორციტ ჩვენით
ბინადარნი მინისანი
ვიხრწნათ ერთად...

მოხუცი ქალი: ...ერთად ვიხრწნათ, ერთად...

მოხუცი კაცი: აფსუს!... აფსუს!...

მოხუცი ქალი: აფსუს!... აფსუს!...

მოხუცი კაცი: ...ჩვენს გვამებს ერთმანეთის-
გან შორს დაასაფლავენ, წყლის სიმარტოვეში
გავიხრწნებით... ბევრს ნუ ვინუნუნებთ.

მოხუცი ქალი: რაც გასაკეთებელია, უნდა
გაკეთდეს!...

მოხუცი კაცი: არ დაგვივინყებენ. მარადიულ
იმპერატორს ყოველთვის ვეხსომებით.

მოხუცი ქალი (ექოსავით): ყოველთვის.

მოხუცი კაცი: ჩვენ კვალს დავტოვებთ⁴⁴, ად-
ამიანები ვართ, ქალაქები ხომ არა.

მოხუცები (ერთად): საკუთარი ქუჩა გვექ-
ნება!

მოხუცი კაცი: თუ სივრცეში ერთად ყოფნა
არ გვეღირსება, დაე, ერთნი ვიყოთ დროსა და
უსასრულობაში, როგორც ერთნი ვიყავით უბე-
დურებაში: ერთდროულად ამოგვხდეს სული...
(უძრავ ორატორს) უკანასკნელად... გეუბნები...
შენი იმედი მაქვს... ყველაფერს იტყვი... გადას-

ცემ სათქმელს... (იმპერატორს) მომიტევოს, თქვენმა უდიდებულესობამ... ყველას გემშვიდობებით, მშვიდობით, სემირამიდა.

მოხუცი ქალი: ყველას გემშვიდობებით!... მშვიდობით, საყვარელო!

მოხუცი კაცი: გაუმარჯოს იმპერატორს!

კაცი უხილავი იმპერატორის მხარეს კონფეტის და სერპანტინს ისვრის. ისმის ბუკის ხმა. თითქოს ფეიერვერკის ცოცხალი შუქი ანათებს სცენას.

მოხუცი ქალი: გაუმარჯოს იმპერატორს!

ქალი კვლავ კონფეტის და სერპანტინებს ისვრის ჯერ იმპერატორისკენ, შემდეგ კი გულგრილი და უძრავი ორატორისა და ცარიელი სკამების მიმართულებით.

მოხუცი კაცი (იგივეს აკეთებს): იმპერატორს გაუმარჯოს!

მოხუცი ქალი (იგივეს იმეორებს): იმპერატორს გაუმარჯოს!

ამ დროს მოხუცები „იმპერატორს გაუმარჯოს“ ძახილით თავიანთი ფანჯრიდან ხტებიან. უეცრად სიჩუმე ჩამოვარდება, აღარც ფეიერვერკია სადმე. სცენის ორივე მხარეს

ისმის შეძახილი: „აჰ“ და სხეულის წყალში ჩავარდნის ხმა. ფანჯრებიდან და მთავარი კარიდან შემომავალი შუქი ქრება: სცენაზე მხოლოდ მკრთალი შუქი რჩება; ღია ფანჯრებში სიბნელეა; ქარი ფარდებს არხევს.

ორატორი (ორმაგი თვითმკვლელობის სცენის დროს გულგრილად და გაუნძრევლად დგას. ერთხანს ხმის ამოღებას გადანყვეტს; ცარიელი სკამებისკენ სახით მიბრუნებული ცდილობს, უხილავ ბრბოს გააგებინოს, რომ ყრუ-მუნჯია; ყრუ-მუნჯის ნიშნებს აკეთებს: უიმედოდ ირჯება; შემდეგ ხროტინებს, ოხრავს და ყრუ ბგერებს წარმოთქვამს) – ჰე, მმე, მმ, მმ⁴⁵.

ჟუ, გუ, ჰუ, ჰუ.

ჰე, ჰე, გუ, გუ, გე.

ძალამიხდილი ხელებს ჩამოუშვებს; უცებ, სახე გაუნათდება, რაღაც მოაფიქრდა, შაკი დაფისკენ ტროაღდება და დიდი ასოებით წერს:

ანგელოზური⁴⁶

შემდეგ:

6666, 666, 6363633.

ხელახლა, სცენაზე მყოფი უხი-
ლავი მაყურებლისკენ ბრუნდება და
თითოთ უჩვენებს იმას, რაც შავ და-
ფაზე დანერა.

ორატორი: მამ, მამ, გუუ, გუ, გუ, მამ, მამ,
მამ, მამამ.

უკმაყოფილო, უცებ დაფას
წმენდს, ცარციით რალაცეებს წერს,
სადაც დიდი ასოებით ამოიკითხავთ:

მშვილობით მშვილობით იიი

ორატორი კვლავ დარბაზისკენ
ბრუნდება; სახეზე ღიმილი, ეჭვი და
იმედი ეხატება, თითქოს კითხვას
სვამს, თითქოს გაუგეს, თითქოს რა-
ღაც თქვა; ცარიელ სკამებზე მიუ-
თითებს; საკმაოდ კმაყოფილი და
ოდნავ საზეიმო იერით, რამდენიმე
წამი უძრავად იცდის, სიცარიელიდან
რეაქციას ელოდება, ნელ-ნელა ღი-
მილი უქრება, სახე ელუმება; ცოტა
ხანს კიდევ იცდის; უცებ ალელვე-
ბული სალამს იძლევა, ფიცარნაგი-
დან მოულოდნელად ჩამოდის და
საზეიმო სვლით მთავარი კარისკენ
მიემართება. სანამ კარიდან გავა,
ცარიელი სკამების რიგებს და იმ-
პერატორს ისევ საზეიმოდ ესალმე-

ბა. ცარიელ სცენაზე რჩება სკამები,
ფიცარნაგი, იატაკზე დაყრილი კონ-
ფეტი და სერპანტინი. ღია კარი სიბ-
ნელეში ფართოდ არის გაღებული.

პირველად გაისმის უხილავი
ბრბოს ხმა: სიცილი, ბუტბუტი, „ჩუ“,
დროდადრო ირონიული ხველა;
ხმაური ჯერ ძლიერდება, მერე მო-
წყნარდება. ყოველივე ეს დიდხანს
უნდა გაგრძელდეს იმისთვის, რომ
მაყურებელს, ნამდვილს და ხილ-
ულს, დასასრული გონებაში კარგად
აღებეჭდოს. ფარდა ძალიან ნელა ეშ-
ვება.

ფარდა

აპრილი-ივნისი 1951.